


ST. OLAV

KATOLSK KIRKEBLAD NR. 3 - 2013

A photograph of Pope Francis walking through the ornate interior of St. Peter's Basilica. He is wearing his white papal vestments and a white zucchetto. He is flanked by two cardinals in red vestments and red zucchetto. The background shows the intricate architectural details and the famous ceiling fresco of the Last Judgment.

Habemus Papam, Franciscum!

Den nyvalgte pave Frans trer ut fra konklavet. Foto: © L'Osservatore Romano

■ Olsok 2013 s. 3

■ Hvem er vår nye pave? s. 6

■ Paven fra Argentina s. 8

■ Kirkens mann i media s. 10

■ St. Johannes menighet s. 12

■ Jødefolket og Vatikanum II s. 20



YOUCAT er her! s. 14

Pave Frans: radikal tjeneste – doktrinær ortodoksi

Sjelden har vel en pave fått så velvillig mottagelse som pave Frans. Alle – kanskje med unntak av sikkerhetsfolkene – har latt seg sjarmere. Og det til tross for at han var ukjent for de fleste og hadde holdt en lav profil mediemessig også i Argentina. Den enkle livsførselen hans som erkebiskop, hvor han laget maten selv og tok bussen til jobben, og enkelheten han optrådte med, gjorde inntrykk. Og for hver enkel gest han viste, steg forventningene. En pave som taler de fattiges sak! En pave som først og fremst vil være biskop av Roma! Nå blir det reformer! Kanskje ikke kvinnelige prester akkurat, men i hvert fall reformer! Nå, nå løsner det – endelig!

Benedikt, derimot ... Da Josef Ratzinger ble valgt til pave, «visste» man hvem man hadde med å gjøre. En profilert

Han måtte ta tak både i overgrepsskandaler og finansskandaler. «Vatileaks»-affæren avslørte også nedslående forhold i kurien. Behovene for en indrekirkelig reform ble åpenbare – det er noe både progressive og tradisjonelle røster i Kirken enes om. Men hvordan vurderer de pave Frans?

Da han besøkte et ungdomsfengsel skjærtorsdag og vasket bena til en ung kvinne, som også var muslim, klappet de progressive, mens tradisjonalistene rynket på nesen. Da han bekreftet iverksettelsen av tiltakene mot LCWR – organisasjon for majoriteten av amerikanske ordenssøstre – var det tradisjonalistene som jublet.

Han vil være de fattiges pave, sier han, men hva betyr det? Han vil utvilsomt

minst fordi det også reflekteres i hans handlinger og egen person. Men han sier også ting som andre ville blitt kritisert for, hadde de kommet med det samme. Hans stadige referanser til djevelen, for eksempel, eller når han understreker Jesus som eneste vei til frelse, og dermed bekrefter «Dominus Iesus» fra 2000, dokumentet som høstet sterk kritikk både innenfra og utenfor Kirken da det kom. Heller ikke da han kom med det følgende – at det ikke er mulig å finne Jesus utenfor Kirken – var det merkbare reaksjoner.

Pave Frans er en mann med stor troverdighet, han lever som han lærer, og foreløpig blir alt tilgitt ham. Han fremstår som en, på samme tid, radikal kristen og helt og fullt kirketrolog. I egen person forener han den gamle verden med den nye, den radikale tjenesten med doktrinær ortodoksi.

Jeg griper meg i å undres når mediene vil oppdage at pave Frans ikke er den liberaleren de tror, og ting vender tilbake til normalen.

Sr. Anne Bente Hadland OP

Kirken må gå ut av seg selv, sier han, når Kirken kretser om seg selv, forfaller den til «en slags narsissisme som fører til åndelig verdsliggjøring og sofistisert klerikalisme».

teolog på den ene siden og prefekt for Troskongregasjonen («Inkvisisjonen») på den andre. Jo, takk. «Nå kommer vi til å miste en hel del unge kvinner», sa en fremtredende representant for amerikanske ordenssøstre, Joan Chittister, «og vi kommer til å miste dem fort».

På sett og vis er det kanskje bedre å bli møtt med mange og sterke motforestillinger, for da kan man komme til å fremstå som «overraskende pastoral» og «mild hyrde». Og sr. Joans profeti slo ikke til.

Men hva så med pave Frans?

Han stiller med blanke ark i forhold til Benedikt. Og reaksjonene på ham fra utenverden er så å si de motsatte av hva som møtte forgjengeren. Ved å ta navn etter populære Frans av Assisi signaliserer han at han «ikke vil glemme de fattige», og at hans pontifikat skal være viet kirkelig reform. Spørsmålet om lederskap og ledelse i Kirken ble høyaktuelt under Benedikts pontifikat.

fortsette sin enkle livsførsel, så godt det lar seg gjøre som pave. Men hvor mange som er betatt av hans fattigdomsideal, vil selv følge hans eksempel og gå inn for en enklere livsstil?

I prekenen under oljevigselsmessen sa han at prestene må leve blant fårene, ikke sky lukten av dem. Som biskop ønsket han å leve nær menneskene han skulle tjene, han oppsøkte dem, prioriterte å sende prester til de fattigste områdene. Kirken må gå ut av seg selv, sier han, når Kirken kretser om seg selv, forfaller den til «en slags narsissisme som fører til åndelig verdsliggjøring og sofistisert klerikalisme». Dette er et alvorlig hinder når Kirken skal forkynne evangeliet og invitere mennesker til vennskap med Jesus Kristus.

Hans daglige prekener sier også noe om ham. Det er enkle, konkrete og livsnære prekener. Hans stadige insistering på Guds kjærlighet og miskunn, tilgivelse og forsoning, de fattige, de marginaliserte, gjør inntrykk. Ikke

St. Olav – katolsk kirkeblad hvori opptatt «Klippen» (Midt-Norge, 1950-78), «Stella Maris» (Nord-Norge, 1950-68) og «Broen» (Landsdekkende, - 2009).

Utgis av:

Norsk Katolsk Bisperåd
Nr. 3. 2013, årgang 125 – ISSN 0802-6726
Oslo katolske bispedømme tlf.: 23 21 95 00
Trondheim Stift tlf.: 73 52 77 05
Tromsø Stift tlf.: 77 68 56 04

Adresse:

Akersveien 5, 0177 Oslo
Faks: 23 21 95 01 E-post: kirkeblad@katolsk.no
www.katolsk.no/kirkebladet

Redaktør: Heidi H. Øyma (HHØ)

Medredaktør dette nummer: Kristine Dingstad

Redaksjon:

Kristine Dingstad (KD), sr. Anne Bente Hadland OP (ABH)

Nord-Norge-kontakt: Stiftskontoret tlf.: 77 68 42 77

Midt-Norge-kontakt:

Stiftskontoret tlf.: 73 52 77 05, faks: 73 52 87 90

Trykk: JMS Mediasystem **Opplag:** 76 200

Redaksjonsslutt: 13.5. Deadline for neste nr: 14.8

Signerte artikler står for forfatterens regning.

Gaver til St. Olav kirkeblad fra utlandet:

Sparebanken Pluss, Postboks 200, 4662 Kristiansand
BIC/SWIFT: PLUSNO22 IBAN: NO43 3000 2275 321

Nasjonal olsokfeiring 2013

Norsk katolsk bisperåd ved Nasjonal olsokkomité ønsker velkommen til katolsk olsokfeiring i Trondheim og på Stiklestad 2013!

Fredag 26. juli: Åpning

- 17.00: Utdeling og salg av olsokmateriale i St. Eystein bokhandel/foreningslokalet bak kirken. Anledning til skriftemål.
- 18.30: Åpningsmesse i St. Olav domkirke, biskop Bernt Eidsvig celebrerer.
- 19.30: Workshop i gruppe (ca. 1 time), tema oppgis senere.
- 19.30: Åpent hus og sosialt samvær i foreningslokalet. Varm mat og drikke.

Lørdag 27. juli: Klostertur

- 10.00: Busstur til Munkeby og Tautra Mariakloster. Avgang fra holdeplass vis-a-vis St. Olav kirke. NB: Påmelding innen 25. juli!
- 11.30: Pontifikal utendørsmesse ved Munkeby kloster.
- 13.30: Avreise fra Munkeby.
- 14.30: Middag i Klostergården ved de gamle ruinene på Tautra. Bestilles ved påmelding til turen!
- 16.00: Buss/spasertur til Tautra Mariaklosters besøkssenter. Utstilling. Salg av såper og kremer.
- 17.30: Vesper i Tautra Mariakloster før avreise til Trondheim.
- 19.30: Workshop i gruppe (ca. 1 time), tema oppgis senere.
- 19.30: Åpent hus i foreningslokalet. Varm mat og drikke.

Søndag 28. juli: Stiklestad

- 11.00: Stiklestad. Buss fra holdeplassen vis-a-vis St. Olav domkirke kl. 11.00. NB: Påmelding innen 25. juli!
- 13.00: Prosesjon fra Teglverkstomta til gamle Stiklestad kirke.
- 14.00: Pontifikalmesse i gamle Stiklestad kirke. Biskop Bernt Eidsvig vigslar Egil Mogstad til diakon. Etter messen: prosesjon til Olavskapellet. Avsluttes med Olavslitaniet og velsignelse.
- 16.30: Felles middag på Stiklestad. Bestilles på forhånd. Mat kan også kjøpes i kafé/kiosk på området.
- 18.30: Retur til Trondheim i buss. Vi ber første vesper til høytiden for den hellige Olav.

De som vil se «Spelet om Heilag Olav», kan bli igjen på Stiklestad (kr 400 for dagsbillett). Det går buss tilbake til Trondheim etter spelet (bør bestilles på forhånd). Billetter til spel og buss: www.trondheimturbuss.no

- 21.00: Vigilie i St. Olav domkirke.

Mandag 29. juli: Olsok

- 10.00: Katolsk «Vandring med Olav til Kristus», ved Egil Mogstad og kantor Ulf Schancke. NB: Oppmøte ved Lilletorvet. Avsluttes med bønn.
- 11.00: Åpent hus i foreningslokalet.
- 12.00: Olsokforedrag i foreningslokalet ved p. Olav Müller SS.CC: «Hellig Olav som lovgiver».
- 14.30: Pontifikalmesse i Nidaros domkirke, ved biskopene Bernt Eidsvig og Berislav Grgic.
- 18.30: Pontifikal vesper (andre vesper) ved biskop Eidsvig i St. Olav domkirke
- 19.30: Felles avslutningsmiddag i foreningslokalet. Voksne kr 150; barn kr 50. NB: påmelding!



Olavsfrontalet til den nye St. Olav domkirke i Trondheim. Malt av sr. Else-Marie Norland, Sta. Katarinahjemmet, Oslo. Foto: Peter Pajchel.

Praktisk informasjon:

For påmeldinger og mer informasjon, kontakt:

Anne-Merete Edsberg: 482 83 597;

anne.m.edsberg@gmail.com

Åshild Kofoed: 977 31 733; ashild@kofoed.no

Påmeldingsfrist til klostertur og middag (27. juli), samt til og buss og middag på Stiklestad (28. juli), er 25. juli.

Påmeldinger registreres ved innbetalinger til Trondheim stift (Sverres gate 1, 7012 Trondheim) på kontonr. **4200.50.24980**. Skriv hva innbetalingen gjelder og merk med «Olsok 2013».

Klostertur med buss: voksne kr 450; barn kr 200. Middag i Klostergården: voksne kr 235; barn kr 115. Buss tur/retur St. Olav domkirke/Stiklestad: voksne kr 250; barn kr 100.

Middag på Stiklestad: sodd kr 280; buffet kr 310.

Olavsfestdagene i Trondheim: se www.olavsfestdagene.no.

HABEMUS PAPAM, FRANCISCUM!

- et pavevalg i bilder



Foto ©/Osvardene Romano

28. februar kl 20.00. Dørene lukkes på Castel Gandolfo, og Kirken går inn i sede vacante.



Foto ©/Osvardene Romano

13. mars kl 20.05: Vår nye pave møter folket fra Peterskirkens balkong og uttaler sine første ord: «Brødre og søstre: god kveld!»



Foto ©/Osvardene Romano

12. mars: Kardinalene innleder konklavet. Dørene til Det sixtinske kapell ble lukkes kl. 17.35.



Foto ©/Osvardene Romano

13. mars: Kl. 19.06 tirsdag kveld stiger den hvite røyken fra skorsteinen over Det sixtinske kapell.



Foto ©/Osvardene Romano

13. mars: Pave Frans er kjent for sin enkle livsstil – og ankommer Vatikanets hotell Domus Santa Marta i bussen sammen med kardinalene.



Foto: © Observatore Romano

14. mars: Fra balkongen uttaler pave Frans til folket: «I morgen vil jeg gå og be Jomfru Maria om at hun vil verne om hele Roma.» Dagen etter drar Den hellige far til mariahelligdommen Santa Maria Maggiore, hvor han kneler i bønn.



Foto: © Observatore Romano

17. mars: Den hellige far feirer sin første søndagsmesse med vaticanansatte i Vatikanets Sant' Anna. Etter messen hilser han personlig på hver og en av messedeltagerne og mottar folkets hyllest.



Foto: © Observatore Romano

19. mars: Før innsettelsesmessen på Petersplassen ber Den hellige far ved Peters grav, hvor pavens pallium og fiskerens ring velsignes.



Foto: © Observatore Romano

15. mars: Pave Frans feirer messe med kardinal-elektorene i Det sixtinske kapell.



Foto: © Observatore Romano

19. mars: Innsettelsesmessen. Den hellige far mottar palliet og fiskerens ring. Motivet på ringen er St. Peter som holder de to nøkler, én til det jordiske og én til himmelske rike.



Foto: © Observatore Romano

En ny pave sitter på Peters stol!



Pave Frans' våpenskjold og motto

«Ringe og likevel valgt»

Selve skjoldet er det samme som Bergoglio brukte som erkebiskop av Buenos Aires: Her finner vi jesuitenes emblem og segl (de greske bokstavene IHS for Jesus, som også kan tolkes som en forkortelse for «Jesus, menneskenes frelser» på latin, samt korset og naglene og sollyset).

Under finner vi til venstre (heraldisk høyre) en åttekantet stjerne (symbol både på Guds mor Maria og på de åtte saligprisningene) og til høyre en nardusgren. Innen spansk ikonografi fremstilles ofte St. Josef med en slik gren i hånden.

Pave Frans beholder også sitt motto fra tiden som erkebiskop. Det latinske mottoet *Miserando atque Eligendo* betyr «Ringe og likevel valgt». Mottoet er hentet fra en preken av den hellige Beda den Ærverdige som omhandler Jesu kallelse av Matteus.

Hvem er vår nye pave?

Av Peter Bjerke

Da navnet Bergoglio ble lest opp på balkongen etter pavevalget, var det få som kjente navnet. For første gang i historien hadde en pave valgt navnet Frans. Navnevalget overrasket de fleste. Fra balkongen hilste han de fremmøtte med et enkelt «Brødre og søstre, god kveld!». Han bar ingen mozetta, det purrøde skulderplagget med hermelinpels. Pektoralkorset var det samme som tidligere. Vi hadde fått pave Frans, en annerledes pave. Her var den tidligere kardinalen som foretrakk å bruke offentlige transportmidler, som bodde enkelt, spiste enkelt og talte enkelt.

Som den eldste av fem søsken ble Jorge Mario Bergoglio født den 17. desember 1936 i Buenos Aires. Faren, den godslige Mario José Bergoglio, hadde flyttet fra Italia til Argentina i 1929, hvor han giftet seg med Regina Maria Sívori, som også hadde foreldre fra Italia. Under oppveksten sørget faren alltid å minne barna på at en av hovedgrunnene til at han flyttet fra Italia, var fascismens fremmarsj.

Faren jobbet med regnskap i jernbanen. De var ikke spesielt velstående, men hadde det de trengte til livets opphold. De var en typisk italiensk immigrantfamilie hvor kjærlighet til Italia fremdeles florerte og moren lærte barna sine å lage typiske italienske retter. Slik lærte Jorge i tidlig alder å tilberede mat, noen han fortsatte med senere i livet da han hver søndag pleide å lage middag for sine seminarister og gjerne foretrakk å lage sin middag selv.

Som ung hadde Jorge Bergoglio ikke gått med tanker om å bli prest, men da han var 17 år, skjedde noe som kom til å forandre hans liv. Det var den 21. september, og han skulle feire

«Studentdagen» med sine venner. Det var vår i luften i Buenos Aires, og de hadde planlagt en picnic. På veien dro Jorge innom sin sognekirke og møtte en prest han aldri tidligere hadde møtt, som utstrålte og formidlet en dyp åndelighet. Jorge besluttet å skrive for ham, og under skriftemålet oppdaget han sitt kall. Opplevelsen var så sterk at han besluttet å ikke gå på den planlagte picnisen med sine venner. Han hadde besluttet å bli prest. Som erkebiskop skulle han mange år senere fortelle om hendelsen med disse ord: «Under det skriftemålet skjedde det noe uvanlig med meg. Jeg klarer ikke si hva det var, men

det var noe som endret mitt liv. Jeg vil si at det var som om jeg hadde blitt overrasket mens jeg ikke var på vakt. Det var overraskelsen, overveldet av et møte jeg forstod jeg hadde ventet. Dette er den religiøse erfaring: det fantastiske i å møte noen som venter deg. Fra det øyeblikket av ble Gud for meg den Ene som går foran deg. Du søker Ham, og Han søker deg først. Du ønsker å møte Ham, men han kommer for å møte deg først.»

Pave Frans' søster, María Elena, har med humor bekreftet hendelsen: «Det er sant at det på den tiden lå en forlovelse i luften. Han fortalte meg ofte om det, men uten å fortelle meg



Jorge Bergoglios familie: Øverst fra venstre, hans bror Alberto Horacio, Bergoglio, hans bror Oscar Adrian og søster Marta Regina. Nedest til venstre, hans søster Maria Elena, hans mor Regina Maria Sívori og faren Mario Jose Bergoglio. (Foto: Sergio Rubin)

navnet. Det var en av jentene i hans vennegjeng, de som skulle på picnic. Den vårdagen, 21. september, hadde han tenkt å fri til henne. Men hvis jeg fortsetter å fortelle denne historien, så vil broren min ende opp med å ekskommunisere meg...»

Det gikk imidlertid fire år fra hendelsen til unge Jorge gikk inn i seminaret. I sitt hjerte bevarte han beslutningen om å bli prest, men uten å tenke så mye på religiøse spørsmål. Jorge Bergoglio utdannet seg i mellomtiden til kjemitekniker og jobbet noen år som dette.



Seminarist Jorge Bergoglio i 1966.
Foto: Colegio del Salvador, Boenos Aires.

21 år gammel ble Jorge alvorlig syk og måtte fjerne øverste del av høyre lunge. Under hans rekonvalesens hadde han mye smerter grunnet måten de drenerte lungene for væske. Han klarte ikke å forsones seg med smertene, men dette endret seg da han fikk besøk av sin tidligere førstekommu- onslærer, en nonne ved navn Dolores. «Hun sa noe som virkelig slo meg og ga meg mye fred: 'Fortsett å etterligne Jesus'.» I biografien *El Jesuita* forklarer Bergoglio at smerten ikke forsvant, men at den ble viktigere. «Lidelse er ingen dyd i seg selv, men måten den blir erfart på, kan være fortjenstfull.»

Bergoglio ble presteviet 13. desember 1969 og ble deretter raskt novisemester for jesuittprovinsen. Han ga sine evige løfter i april 1973 og ble i juli samme år provinsial for jesuittene i Argentina frem til 1979. I 1980 ble han rektor for San Miguel filosofiske og teologiske fakultet, en stilling han hadde inntil 1986. Han virket deretter som skriftefar og åndelig veileder for jesuittene i Córdoba, Argentina. I 1993 ble han hjelpebiskop av Buenos Aires og i 1997 koadjutor erkebiskop. Etter kardinal Antonio Quarrancinos død i 1998 ble han erkebiskop av Buenos Aires.

I sin nye rolle som erkebiskop opprettet han nye menigheter og restrukturerte erkebispedømmets administrasjon. Han ledet «ja til livet»-initiativ, økte Kirkens tilstedeværelse i slum-

men i Buenos Aires og hjalp ofte prestene i deres tjeneste der. Dette ble lagt merke til av innbyggerne, som alltid senere har holdt av sin *padre Bergoglio*. Som biskop var det viktig for Bergoglio å alltid være nær sine prester. Han opprettet derfor en egen telefonlinje de kunne nå ham på døgnet rundt dersom de trengte noe. Ofte hjalp han syke prester eller vikarierte for dem.

Bergoglio ble på denne tiden også utnevnt som ordinarius for katolikker av østlige riter som manglet egen prelat. Dette ga ham verdifull innsikt i de østlige riters liturgi og åndelighet.

I 2005 ble Bergoglio president for Den argentinske bispekonferansen og ble gjenvalgt for tre nye år i 2008. Som president for bispekonferansen kom han med en kollektiv unnskyldning for Kirkens manglende innsats i å beskytte folk fra militærjuntaen under «den skitne krigen» på slutten av 70-tallet, og han har flere ganger tatt til orde for at Kirken i Argentina måtte ta på seg «offentlig botsdrakt» for syndene begått i den tiden.

«Nå har de ringe fått seg en venn i Roma.»

Ironisk nok tok det allikevel ikke mange timene etter at Bergoglio ble valgt til pave, før det begynte å dukke opp urovekkende beskyldninger i utenlandske medier. Opphavsmannen til oppstyret var en argentinsk journalist ved navn Horacio Verbitsky. Han hevdet blant annet at Bergoglio hadde vært ansvarlig for at to jesuittprester, Orlando Yorio og Francisco Jalics, ble arrestert og torturert under militærdiktaturet.

Jesuitten Francisco Jalics er den eneste av de to som fremdeles er i live. Han befant seg i et kloster i Tyskland og brøt etter noen dager stillheten. «Det er en feiltagelse å hevde at vår arrestasjon skjedde på initiativ av fader Bergoglio», sa fader Jalics. De to jesuittene hadde fått tillatelse til å arbeide med de fattige i slumstrøkene i Buenos Aires. I slummen fantes det imidlertid også gerilja og personer som sympatiserte med dem, og militære raid i slummen økte i hyppighet. Bergoglio ba prestene slutte med sitt virke der.

Prestene valgte å fortsette sitt arbeid, men ble arrestert få dager senere. Det korte tidsrommet mellom disse to hendelsene fikk dem til å tro at det ikke var tilfeldig. Meget senere fant de ut at en lekmann de lenge før hadde mistet kontakten med i slummen, under tortur hadde gitt prestenes navn til de militære. Bergoglio på sin side hadde ikke sittet på gjerdet. Han fant ut av hvem som feiret messe for militærjuntaens leder, Jorge Rafael Videla, og overtalte denne presten til å sykmelde seg for en dag slik at han kunne vikariere og få snakket med Videla for å få løslatt de to prestene. Muligens reddet dette dem. Horacio Verbitsky sliter imidlertid med sin troverdighet som moralvokter. Han var et aktivt medlem av terror- og geriljaorganisasjonen *Montonero* i Argentina på 70-tallet. *Montoneroene* var ansvarlig for en lang rekke med bombeattentater, likvideringer, bankran og kidnappinger forut for og etter militærkuppet og ble derfor av mange ikke bare sett på som en reaksjon på de militæres grove overtredelser, men også en av årsakene til disse.

Det dukket raskt opp kjente personer som forsvarte Bergoglio, noen ganger fra uventet hold. Frigjoringsteologen Leonardo Boff støttet ham og sa at han ikke var av de som hadde samarbeidet med de militære. Nobelprisvinneren Adolfo Pérez Esquivel gjorde det samme. Den argentinske dommeren Alicia Oliveira, som har kjent Bergoglio i over 40 år, bekreftet at Bergoglio ofte skjulte folk fra militærdiktaturet, og etter at Bergoglio ble pave Frans, har også Gonzalo Mosca og José Caravias fortalt om hvordan Bergoglio hjalp dem å flykte fra militærdiktaturet.

Men den kraftigste støtten og gleden over valget av pave Frans har kommet fra slumstrøkene i Buenos Aires. «Nå har de ringe fått seg en venn i Roma.»

Pave Frans har allerede vunnet mange hjerter og fortsetter å overraske med sin uformelle stil og enkle fremtoning.

Paven fra Argentina

Av p. Arne Marco Kirsebom SSCC KSH

Argentina er et stort og vakkert land som strekker seg over 3.500 km i lengden og 1.250 km på det bredeste. Det søramerikanske landet har nesten alle former for natur, fra ørkener i nord til isbreer i sør, fra halvjungel i nordøst til kjempfjell opp til nesten 7000 meters høyde i vest. Landet er meget fruktbart med store jordbruksområder, men har også mange andre verdifulle naturressurser.

Det er det åttende største landet i verden, med et areal på 2 780 400 kvadratkilometer. Likevel er det ikke tett befolket. Nå har det ifølge CIA's faktabok rundt 42 500 000 innbyggere. 92 % av befolkningen bor i byer. De tre største er Gran Buenos Aires med 13 millioner, Cordoba med 1,5 millioner og Rosario med 1,2 millioner. 97 % av befolkningen stammer for det meste fra innvandrede europeere, hovedsakelig Italia og Spania. Rundt 3 % av befolkningen er mestiser, indianere eller andre ikke-hvite. Rundt 92 % av befolkningen er katolsk. Resten er protestantisk (2 %), jødisk (2 %) og andre (4 %). Blant katolikkene regnes det at rundt 20 % praktiserer sin tro.

Det er fra dette landet, Argentina, at Kirkens nye pave Frans kommer. Riktignok var hans foreldre italienske, men de slo seg ned i Argentina. Jorge Mario Bergoglio, som han het før han ble pave, ble født i Buenos Aires. I denne artikkelen dreier det seg ikke om hans liv og virke, men det landet han kommer fra. Da jeg har vært så heldig å få bo noen år i Gran Buenos Aires og har besøkt Argentina flere ganger siden, vil jeg formidle noe av virkeligheten der.

Perón og Evita

Argentina har opplevd meget i tidens løp som har preget landet. Bare i den



Jublende argentinere på Petersplassen etter innsettelsesmessen av pave Frans.

tiden pave Frans har levet, har det vært viktige epoker. Før den andre verdenskrigen var Argentina et av verdens rikeste land og levde godt på eksport av jordbruksartikler til Europa. Men dette forandret seg etter krigen. Marshallhjelpen til Europa fra USA satte som en av betingelsene at kontinentet i fremtiden skulle importere produkter fra USA. Dette gikk utover Argentinas eksport, og landets økonomi ble skadet, ifølge argentinere jeg har snakket med.

Mens politikken, jussen, økonomien, politiet og militæret er blitt sett på med skepsis, har Kirken alltid blitt møtt med tillitt.

Etter krigen kom Juan Domingo Perón til makten og ble president. Han gjorde meget for arbeiderne og de fattige og fikk folket på sin side. Sammen med sin kone, Eva, gjorde han det mulig for mange å oppleve en velstand som neppe har vært siden. Men i 1955 ble Perón avsatt ved et kupp og måtte flykte i eksil. Den dag i dag ser man mange steder presidentparets profiler på plakater og annet. Dessuten regnes Evita, som hun populært kalles, som

en slags helgen. Daglig legges det fortsatt ferske blomster på hennes grav.

Fra militærdiktatur til demokrati

Argentina gikk etter Perón over i en lengre periode med militærdiktaturer og demokratier som vekslet om hverandre. Men da Argentina tapte kampen om Las Malvinas i 1983, var diktaturenes tid forbi. Siden den tiden har landet hatt demokratisk valgte regjeringer uten at landets mange utfordringer dermed uten videre var over og løst. Da jeg kom første gang

til Argentina på sensommeren 1998, var Carlos Menem president. Han hadde lyktes i å stabilisere økonomien i landet ved blant annet å sette den argentinske valutaen *peso* lik dollar. Dette gikk godt en stund, men var ikke til å opprettholde. Mange av landets industrier ble solgt til multinasjonale selskap som ikke nølte med å trekke verdiene ut av landet. Det førte til en stadig vanskeligere økonomi som kol-

lapset under president Fernando de la Rúa's regjeringstid mot slutten av 2001.

2 x Kirchner

Atter en gang måtte landet kjempe seg gjennom en alvorlig krise, men har heldigvis klart å karre seg opp igjen. Under Nestor Kirchner, som ble valgt i 2003, begynte en god økonomisk vekst som har fortsatt under hans kones presidenttid, Cristina Fernandez de Kirchner. Et av vekstmarkedene for landet er soyaproduksjonen, hvor Argentina i dag er den største produsenten i verden. Store mengder av dette selges til Kina, noe som gir landet svært tiltrengte inntekter. Valutaen er ikke lenger koblet til dollar, og den er nok riktigere kurset i dag. Faktisk nærmer peso og den norske kronen seg i dag i verdi mot dollar. Begge Kirchner har gjort meget for å gjøre livet bedre for de fattigste, og mange slumområder har fått ordentlige hus i stedet for de primitive hytter som var der før, bare for å nevne noe. Kirchners tilhører den mer sosialdemokratiske siden av peronismen.



Argentinas president, Cristina Fernandez de Kirchner, hilser den nyvalgte pave Frans.

ken har stått på folkets side i mange av landets vanskelige tider, og det gjør at den har en god posisjon i landet.

Varme og hjertelighet

Noe av det som er annerledes enn hos oss i Norge, er at menneskene bor meget tettere på hverandre enn det

Kirken. Det at Kirken har i dag en pave som har en annen erfaring med kirke og samfunn enn i vår del av verden, kan bare være positivt i det lange løp.

Kirken har stått på folkets side i mange av landets vanskelige tider, og det gjør at den har en god posisjon i landet.

Folkets Kirke

Nå er jeg hverken politiker, historiker eller økonom, så jeg ønsker ikke å gå dypere inn i dette feltet hvor det selvfølgelig er langt mer å berette. Men det gir oss en idé om det landet pave Frans kommer fra. Det som nå er viktig å være klar over, er at Den katolske kirken i grunnen hele denne tiden som jeg har skissert, har hatt en god og positiv plass i folkets hjerte. Mens politikken, jussen, økonomien, politiet og militæret er blitt sett på med skepsis, har Kirken alltid blitt møtt med tillitt. I nøden har den gjort meget for folket. Under den siste krisen i 2001 og 2002 gjorde landets Caritas en enorm innsats for de svakeste og sterkest nødlidende. Da økonomien kollapset, innredet de raskt steder hvor man kunne drive med varebytting. De samlet inn klær til de fattige, og i mange av landets menigheter ble det opprettet matstasjoner for å gi de fattigste mat, da særlig barna. Landets biskoper har aldri nølt med å melde fra om hva de mener til politikerne, og mang en gang har det vært regelrette «kamper». Kir-

vi er vant til. Tomtene og husene er mindre og ligger ofte vegg i vegg. Det gir en større nærhet til naboer. Det bor ofte mange i ett hus, og de lærer seg en omgangsform som likevel gjør det mulig med en form for diskresjon mellom personene – tross den større tettheten av mennesker. Et særtrekk, i det minste i de utstrakte boligområdene rundt Buenos Aires, er at man blir møtt med en helt annen varme og hjertelighet enn det vi opplever her. Som prest blir man møtt på en mer faderlig måte, ens rolle overfor menneskene er tydeligere og ofte nærmere enn i vår norske kultur. Familiene har ofte et sterkere bånd, og det er helt vanlig at fester og annet markeres med alle generasjoner til stede.

Argentinsk stil

Den måten pave Frans har begynt sin tjeneste som Peters etterfølger på, er i tråd med mange av Kirkens hyrders stil i Argentina og i Sør-Amerika. Det er meget jeg kjenner igjen i hans væremåte, og jeg tror og håper at den kan virke forfriskende og inspirerende i

Innkalling til NUKs Landsmøte 2013

Norges Unge Katolikkers arbeidsutvalg og sekretariat innkaller med dette til Landsmøtet 2013 på **Mariaholm 6.–8. september**.

Landsmøtet er NUKs høyeste organ og arrangeres årlig. Landsstyret og representanter fra NUKs lokallag har stemmerett. På dagsorden er bl.a. valg av leder og arbeidsutvalg, regnskap for 2012 og budsjett for 2014, arbeidsprogram for 2013/2014 og endring av organisasjonens struktur.

Påmeldingen til Landsmøtet skjer på nuk.no/aktiviteter. Påmeldingsfrist er 18. august. Landsmøtet følger NUKs regler for reiserefusjon. Se www.nuk.no for mer informasjon om hvem som har møterett.

Siste frist for innsending av saker er 5. august. Saksforslagene sendes til nuk@nuk.no.

Vel møtt på Landsmøtet 2013!



Kirkens mann i media

Av Eskil Skjeldal



Pater Pål Bratbak er pressekontakt i Oslo katolske bispedømme. Fra Benedikt XVI gikk av og til den nye paven var valgt, var pateren et kjent fjes på skjermen.

Daglig i stormen

–Det kokte fra den forrige paven abdiserte, 11. februar, helt frem til den nye paven var valgt, i midten av mars. Fra den dagen konklavet begynte, var jeg i studio hele dagen og hadde i snitt fire-fem studiobesøk hver dag, i tillegg til avisintervjuer.

Bratbak syntes dette var spennende og så først og fremst mulighetene. Frem til konklavet forsøkte han å justere bildet av Ratzinger. Da konklavet begynte, fikk han en anledning til å snakke om de kontroversielle temaene som prevensjon, abort, kvinnelige prester og homofili.

Hvorfor tror du media var opptatt av pavevalget?

–Jeg fikk dette spørsmålet av en journalist og sa til ham at det måtte nesten han svare på. Jeg tror nok deler av norske media følte at siden de internasjonale mediene dekket dette så bredt, måtte de også gjøre det. Men hos de fleste tror jeg også at det er snakk om en fascinasjon for Kirken. Det er flott kunst og vakre omgivelser, historisk sus, store temaer, men samtidig nært og menneskelig. Vi må glede oss over at media opplever oss som interessante og relevante.

Forståelig lavt kunnskapsnivå

Bratbak mener at kunnskapsnivået om Kirken ikke er spesielt høyt, men at Kirken ikke kan forvente noe annet.

–Kunnskap om Kirken er nisjekunnskap. Media var opptatt av alt fra de store trekkene i Kirken, til de små, som pavens ring og de røde skoene. Jeg forstår at media ikke har kunnskap om alt dette. Samtidig bør vi kunne forvente en større kjennskap til fakta når man omtaler alvorlige og tunge temaer som overgrep.

Men det er da ikke så vanskelig dette? Voksenpersoner i Kirken har gått over en grense. Skal ikke media ta ofrenes side?

–Jo, og det skal Kirken også. Både Kirken og media ønsker det samme: belyse fakta og fremheve solidaritet med ofrene. Dette er viktig. Men når media

Kirken skal være takknemlig for at media holder energinivået oppe rundt det som er vanskelig.

for eksempel refererer til rapporter, bør de ta med alle sidene, også de som måtte bryte med det journalisten eventuelt har bestemt seg for på forhånd. Halvsannheter er farlige når det er så alvorlige anklager. Jeg kan godt tåle at noen er redd for at jeg er en overgrepsmann, men jeg vet om barn og unge som møter forståelsen av at alle prester er potensielle overgrepsmenn. Et eksempel: En 18 år gammel katolsk jente får høre i religionsundervisningen at alle katolske prester er homofile. Derfor er det mye undertrykt seksualitet, som fører til overgrep. Det er ikke bra at de får høre dette i klasserommet. Det er ikke korrekt. Alle prester er ikke homofile, og de som måtte være det, blir ikke overgripere av den grunn.

Kirken skal være takknemlig

Mener du Kirken er et offer i dette?

–Slett ikke. Kirken skal være takknemlig for at media holder energinivået oppe rundt det som er vanskelig. Det har vært viktig for meg å presisere

hvor mye Kirken faktisk har ryddet opp og lært av tidligere alvorlige feil i håndteringen av overgrepssaker. Slik sett er det positivt å registrere at ingen journalister har kritisert vårt nåværende regelverk. De burde analysere våre gjeldende regler. I enkelte land er til og med Den katolske kirke modell for andre organisasjoner, hva retningslinjer angår. Det er forferdelig med overgrep begått av kirkelig ansatte, men fortiden kan ingen dessverre gjøre noe med. Det viktigste nå er å ivareta ofrene og å bedre og følge regelverket.

Reform i tråd med tradisjonen

Bratbak ser tydelig at norske journalister ikke forstår den interne logikken i Den katolske kirkes organisasjon.

–Media ser på Kirken som en organisasjon som kan endre struktur og fatte nye vedtak kjapt. De klarer ikke å forholde seg til Kirken som en organisasjon som har en guddommelig lære som er gitt oss.

De vanligste spørsmålene var knyttet til moderniseringen av Kirken, likekjønnet ekteskap, sølibat og kvinnelige prester. Reformering av Kirken var også et aktuelt tema, for eksempel reformer av kurien:

–Men jeg tror ikke mange hadde satt seg inn i hva kurien faktisk er og hvilken reform det er snakk om. Når vi i Kirken snakker om reform, taler vi om reformer i tråd med den eksisterende tradisjonen. Kontinuitet vektlegges. Den sekulære forståelsen er alltid rettet fremover, mot noe nytt og annerledes. Det er en forståelse av reform som et brudd.

En kirke i krise?

Bratbak mener ikke at media generelt sett er ute etter å ta Kirken. Han påpeker imidlertid at NRK i flere innslag hadde en mer forhåndsbestemt vink-

ling, de fokuserte dette at Kirken var i en dyp krise, uansett.

–Krisen var den synkende oppslutningen om Kirken i Europa, noe som er sant, men de forklarte krisen med at Kirkens lære ikke var i takt med samfunnet ellers. Hadde dette vært sant, burde vel kirkesamfunn med mer «moderne» lære blomstret. Men det finnes lite bevis for dette. Lite eller ingen ting ble sagt om alt pave Benedikt har fått

Vi må glede oss over at media opplever oss som interessante og relevante.

til. Under ham er Kirken blitt styrket innenfra – blant annet er antall prestekall gått opp også i Europa og USA.

Bratbak opplevde dette annerledes i TV2: De var som regel mer nyanserte og villige til å lytte.

–Jeg følte jeg fikk en god relasjon til flere journalister. Det var rett og slett hyggelig i studio.

Trening ved praksis

Bratbak har ingen formell kommunikasjonskompetanse og har lært seg alt han kan i kontakten med media. Han mener det viktigste er språket, å ikke bruke en indrekkelig dialekt. Men du må også være imøtekommende, åpen og ærlig og svare på alle spørsmål, også de vanskelige.

Kirken og media ønsker det samme: Belyse fakta og fremheve solidaritet med ofrene.

–Vi må aldri være redde for å snakke om det som er ubehagelig. Ved å være vennlig, tilgjengelig og åpen, bryter vi forhåpentligvis ned fordommene.

Hva er det verste du kan gjøre?

–Det er ikke en fordel å bli hissig på lufta, selv om du kan bli det. Det er heller ikke spesielt lurt å vise tydelig at et spørsmål er for dumt. Ta alle spørsmål seriøst. Du kan irettesette, men måten du gjør det på, har mye å si.

Media og Kirkens synlighet

Kirken er en del av verden, den virkeligheten alle mennesker deler. Bratbak mener at om media skal gi et sannferdig bilde av den virkeligheten vi lever i, må Kirken også stå frem.

–Det forplikter både media og oss katolikker. Det å være synlig i media kan korrigere folks oppfatning av det vi er.

Han mener dette er en anledning til å

få folk flest til å tenke på de store spørsmålene i hverdagen, knyttet til Gud og mennesket.

Du så mulighetene som lå i media?

–Ja, det var fantastisk å ha Nyhetskanalen som en slags «prekestol» over så lang tid. Slik kunne jeg legge frem Kirkens syn på mennesker og Gud. Jeg kjenner ikke den guden som så mange avviser i dette landet. Gud er ikke sint, irrasjonell og dømmende, det er ikke slik at Gud forbyr oss å gjøre noe morsomt. Gud sier ikke at jeg må si nei til vitenskap. Jeg skjønner at folk vil avvise denne guden, dette er ikke den kristne Gud. Dette er den store tragedien ved at mange har sluttet å gå i kirken, gudsbildet deres stivner, de lar seg ikke utfordre lenger. Slike gudsbilder kan bli avguder. Dette må vi utfordre.

Hvordan utfordrer medias oppmerksomhet katolske legfolk til å være aktive i ulike fora?

–Se på alt som en mulighet. Vi skal være takknemlige for alle de anledninger som byr seg. Selv vanskelige temaer, der vi stilles i et kritisk lys, åpner opp for en mulighet til å belyse Kirkens tro og lære i det offentlige rom.

St. Olav bokhandel



Vi har gavene til store og små høytidsdager!

Kom innom og se vårt utvalg.

Åpningstider:

Tirs–fre 10.00–17.00
Lør 11.00–14.00
Søn 12.00–15.00
NB! Man STENGT

Sommertider f.o.m. tirs 4. juni:

Tirs, ons, fre 10.00–16.00
Tors 10.00–17.00
Lør 11.00–14.00
Søn 12.00–15.00

MERK: Butikken er sommerstengt f.o.m. 16. juli t.o.m. 5. august!

Ny menighet:

St. Johannes menighet i Groruddalen

Den 15. mars 2013 opprettet biskop Bernt Eidsvig av Oslo en ny menighet i bispedømmet: St. Johannes menighet i Groruddalen. Menigheten omfatter det aller meste av Groruddalen i Oslo kommune og holder til i Bredtvedt kirke, som bispedømmet leier av Den norske kirke for en periode på ti år. 7500 katolikker sogner til det nye hovedstadsognet, som er skilt ut fra St. Olav og St. Hallvard.

Den første messen i Bredtvedt kirke etter opprettelsen av sognet ble feiret onsdag 1. mai. Over 300 hadde valgt å delta i denne historiske begivenheten. Kirken var imidlertid fullsatt til bristepunktet på Kristi himmelfartsdag, torsdag 9. mai 2013, da biskop Bernt Eidsvig feiret pontifikal høymesse med høytidelig innsettelse av menighetens sogneprest, p. Phu Thanh Nguyen. Selv om menigheten hadde åpnet opp et tilstøtende rom til kirken, var det mange av de over 800 fremmøtte som måtte stå.

Til stede som representanter fra kirke og stat var blant annet Den norske kirke ved biskop Ole Christian Kvarme, stiftsdirektør Elise Sandnes, prost Anne Hilde Laland, kirkeverge Robert Wright, fylkesmann Valgerd Svarstad Haugland og byrådsleder Stian Berger Røsland. Hjertelig til stede var ikke minst dominikanerinnene fra Lunden kloster, som sogner til den nyopprettede menigheten. At menighetens kapellan, p. Haavar Simon Nilsen OP, også er deres medbror, ga nok grunn til ekstra stor glede.

Etter messen inviterte menigheten til mottagelse med rikelig servering. Det ble fremført en rekke hilsener fra innbudte gjester, og mange flotte gaver ble den nyopprettede menigheten til del.

Messer vil feires på flere språk, bl.a. polsk, engelsk, fransk, vietnamesisk, tamilsk, spansk og sannsynligvis også flere språk ettersom menigheten får etablert seg.

Kl-Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo)/St. Olav



Menighetens kapellan, p. Haavar Simon Nilsen OP, hilser menigheten. Foto: Mats Tande.

Biskop Eidsvigs preken Kristi himmelfartsdag

Kjære p. Phu og p. Haavar Simon, kjære gjester. Jeg hilser særskilt dem fra Den norske kirke med biskop Ole Christian Kvarme, stiftsdirektør Elise Sandnes og prost Anne Hilde Laland i spissen og deres prester og troende her, fylkesmann Valgerd Svarstad Haugland, byrådsleder Stian Berger Røsland, kirkeverge Robert Wright, våre egne prester og ordensfolk.

Kjære troende, antallet katolikker i Oslo har vokst enormt de siste årene, til ca. 30.000 registrerte, men siste gang et nytt sogn ble opprettet, var i 1890, med ca. 100 troende. Da St. Johannes ble utskilt – fra St. Hallvard og St. Olav – i mars, var det knapt 7500 registrerte på menighetens område. For ordens skyld nevner jeg at sognet er uavhengig av bygningen.

At vi i det hele tatt kunne komme i gang her, skyldes imøtekommenhet fra Den norske kirke og Oslo kommune. Vi burde allerede i 1960- eller 70-årene ha innsett at Groruddalen ville bli Oslos folkerikeste område, og sikret oss en tomt og byggetillatelse da det var mulig. Det var det knapt da vi endelig våknet til realitetene for noen få år siden. Den eldste kirke måtte riktignok vente til det fjerde århundre før de fikk sine første bygninger; vi er takknemlige for at vi ikke må vente så lenge her.



Applausen brøt ut etter p. Phus troskapsløfte. Foto: Mats Tande.

Den norske kirke skiller seg fra – i det minste for ti år – en av byens vakreste kirkebygninger med en flott tomt og beliggenhet. Selv om den ikke er blant de eldste, er den historiske tilknytning ikke uvesentlig. Etter Olav den hellige må Hans Nielsen Hauge være den mest betydningsfulle legmann i vår norske kirkehistorie; her tilbragte han sine siste leveår. Jeg lover dere at hans minne også skal hedres av oss. Når vi stiller sogn og kirke under St. Johannes apostel og evangelists forbedende beskyttelse, er det ikke spesielt originalt, for det er også kristenhetens hovedkirke, Lateranbasilikaen. Men Hans Nielsen Hauge var jo også oppkalt etter apostelen, og det velger jeg å gjøre et lite poeng av.

Denne menighet er allerede ved sin sammensetning et pinseunder: Her er, om ikke alle verdens tungemål og folk representert, så lavt regnet 150 av dem og alle verdensdelar – her i Oslos mest internasjonale bydel. Sammen med våre brødre og søstre i Den nor-



P. Pål Bratbak, biskopens kapellan, leser opp utnevnelsesdekretet for sogneprest Nguyen Thanh Phu.
Foto: Mats Tande.

ske kirke og andre kristne kirker vil de avlegge et synlig og tydelig vidnesbyrd om vår tro på Kristus. Jeg tror på gjensidig inspirasjon og et fellesskap av alle som hører Kristus til. Når vi tar denne bygning i bruk, vet vi at den allerede har vært et Guds hus i flere tiår. Vi tar med i vår bønn dem som er døpt her, konfirmantene, brudefolkene og nadverdsgjestene.

Vi kan selvsagt ikke tilby messefeiring på 150 språk, men prestene har et ansvar for at alle som søker det, får sakramentene og den pastorale omsorg de søker. Det vil stille store krav til dere, men jeg vet at dere vil gjøre alt dere kan for de troende. De troende har på sin side også et ansvar for hyrdene, fremfor alt å være deres medarbeidere i bønningen. Menighetsarbeid er ikke lik prestenes innsats; de troende deler ansvaret med dem. Messen ender med en usentimental utsendelse: Gå med fred. Vi skal ta med Guds ord og sakramentets styrke ut der hvor vi bor, og så langt våre krefter rekker, skal vi forkynne. Den hellige Frans av Assisi sa til sine brødre: Dere skal alltid forkynne; noen ganger kan dere også bruke ord! Våre gjerninger og vårt sinnelag vil alltid være sterkere vidnesbyrd enn ordene. De av dere som ennå ikke er fortrolige med det norske språk, kan allikevel nå naboer, kolleger og medelever ved å vise dem hva troen gjør med dere.

Vi feirer Kristi himmelfartsdag. Det minner oss om Kirkens mål. Når vår jordiske valfart er over, skal vi stå for Herrens åsyn. Inntil det skjer, sendes vi ut med evangeliet og sakramentene. P. Phu og p. Haavar: Dere som er menighetens prester, skal lede deres hjord på veien, styrke og inspirere dem i deres utsendelse. Måtte Herren gi dere visdom og kraft i denne hellige tjeneste.

Amen.



Grensene for St. Johannes menighet

Opprettelsesdekret

Det er 123 år siden sist det ble opprettet et sogn i hovedstaden, og menighetene i Oslo har vokst seg så store at det ikke lenger er forsvarlig med kun to menigheter i denne byen.

Efter å ha ført samtaler med presterådet, prester, ansatte og tillitsvalgte i de berørte menigheter, har jeg besluttet å opprette en tredje menighet i Oslo. Menigheten vil omfatte den nordøstlige del av byen (postnummerområdene 0582–0584, 0586, 0589–0599, 0668, 0950–1099). De som sogner til den nye menigheten, vil inntil nå ha sognet til St. Hallvard menighet og St. Olav domkirke-menighet. Bredtvet kirke vil disponeres av den nye menigheten og fungere som sognekirke.

Menigheten vil oppkalles efter apostelen og evangelisten Johannes.

Menighetens opprettes fra dags dato.

*Oslo, den 15. mars 2013
+Bernt I. Eidsvig
Biskop av Oslo*

Kontakt

Bredtvet kirke,
Bredtvetveien 12, 0950 Oslo
Tlf.: 451 85 429 /
E-post: Oslo-St.Johannes@katolsk.no

Blogg: stjohannes.oslo.katolsk.no
Sogneprest: p. Nguyen Thanh Phu
Kapellan: p. Haavar Simon Nilsen OP (50% stilling)
Menighetskontoret er betjent hverdager fra kl. 09.00–15.00

Messtider

Søn	09.30 Messe på polsk 11.00 Høymesse 13.00 1. søndag i måneden: Messe på fransk 13.00 4. søndag i måneden: Messe på vietnamesisk 15.00 Messe på engelsk 17.00 Messe på tamilsk
Man-tors	18.00 Messe
Fre	17.00 Sakramenttilbedelse 18.00 Messe
Lør	13.00 Messe 18.00 Messe (søndagens messe)

YOUCAT på norsk!

Endelig er den her på norsk: YOUCAT, ungdomskatekismen for Den katolske kirke! I sitt forord – meget verdt å lese – forklarer pave Benedikt XVI bakgrunnen for denne storsatsningen for verdens katolske ungdommer. Ytterligere presentasjon av boken, som er utgitt på en mengde ulike språk verden over, behøves ikke.



Ledere på ungdomsleir 2012 promoterer YOUCAT. Foto: Katarina Tzeng-Chi Steensen.

Kjære unge venner!

I dag anbefaler jeg dere å lese en uvanlig bok. Den er uvanlig både på grunn av innholdet og på grunn av måten den ble til på. Jeg vil fortelle dere litt om hvordan den ble skrevet, for da blir det klarere hvorfor den er så uvanlig.

Man kan si at boken ble til ut fra et annet verk, som har sin opprinnelse tilbake på 1980-tallet. Dette var en vanskelig tid for Kirken og for samfunnet forøvrig, i hele verden. Det var behov for rettledning på veien mot fremtiden. Etter Det annet vaticankonsil (1962-1965) og i den endrede kultursituasjonen var mange mennesker forvirret vedrørende spørsmålet om hva kristne faktisk tror, hva Kirken lærer og om alt dette kan finne sin plass i en kultur som har endret seg på så grunnleggende måte. Er det fortsatt fornuftig å være en troende i vår tid? Dette var spørsmål som selv gode kristne stilte seg.

På denne tiden gjorde pave Johannes Paul II en modig beslutning. Han bestemte at biskoper fra hele verden skulle skrive en bok sammen, en bok som kunne besvare disse spørsmålene. Han gav meg oppgaven å koordinere biskopenes arbeid og å se til at det faktisk ble en bok av biskopenes bidrag – en virkelig bok, ikke bare en tilfeldig samling av ulike dokumenter. Boken skulle få den gammeldagse tittelen *Den katolske kirkes katekisme*, men være noe helt nytt og spennende. Den skulle vise hva Den katolske kirke tror

i dag og hvordan man kan tro – med god grunn og med fornuften i behold.

Jeg ble litt urolig da jeg fikk denne oppgaven. Jeg må innrømme at jeg tvilte på om det kunne la seg gjøre. For hvordan var det mulig at forfattere spredt over hele verden skulle kunne lage en leselig bok? Hvordan kunne mennesker som ikke bare geografisk, men også intellektuelt sett levde på ulike kontinenter, skape en tekst med en indre sammenheng, en bok som ville være forståelig på tvers av kontinentene? Og i tillegg kom den utfordring at disse biskopene ikke skulle skrive som enkeltpersoner, men i nær kontakt både med sine brødre blant biskopene og med lekfolket i menighetene. Jeg må innrømme at det selv i dag fremstår for meg som et under at dette prosjektet lyktes til slutt.

Vi møttes i én uke tre eller fire ganger i året og diskuterte livlig de enkelte delene som hadde blitt til i tiden mellom møtene våre. Først hadde vi selvstøtt planlagt hvilken struktur boken skulle ha. Denne måtte være ganske enkel, slik at de gruppene av forfattere som vi opprettet, hadde klare oppgaver foran seg, så de ikke måtte tvinge arbeidet inn i kompliserte systemer. Du finner samme struktur i denne boken. Den er rett og slett hentet ut fra flere århundrers erfaring med katekese: Hva vi tror på – Hvordan vi skal feire de kristne mysteriene – Hvordan vi har liv i Kristus – Hvordan vi skal be. Jeg

skal ikke beskrive her den langdryge veien vi gikk for å komme gjennom så mange og ulike spørsmål, helt til det ble en bok av det hele. Man kan selvsagt kritisere noen ting, eller mange ting, i et slikt verk: Alt mennesker skaper, er utilstrekkelig og kan forbedres. Likevel er det en vidunderlig bok: et vitnesbyrd om enhet i mangfold. Vi klarte å forme ett kor ut fra så mange stemmer fordi vi hadde det samme målet, den tro som Kirken har båret gjennom århundrene, fra apostlene og fremover.

Hvorfor forteller jeg dere dette? Mens vi jobbet med boken, innså vi at ikke bare er kontinentene og kulturene forskjellige, men at det også innenfor de enkelte fellesskapene finnes ulike «kontinenter»: Arbeideren tenker på en annen måte enn gårdbrukeren; fysikeren på en annen måte enn filologen; en direktør tenker annerledes enn en journalist; en ung mann på en annen måte enn en gammel mann. Så vi måtte finne en måte å tenke og tale på som langt på vei overgikk disse forskjellene, så å si et felles rom for ulike tankeverdener. I forsøket på å finne et slikt felles rom ble det stadig klarere for oss at teksten måtte «oversettes» for ulike kulturelle verdener for å kunne nå menneskene i disse verdenene på en måte som korresponderer med deres spørsmål og tenkemåter.

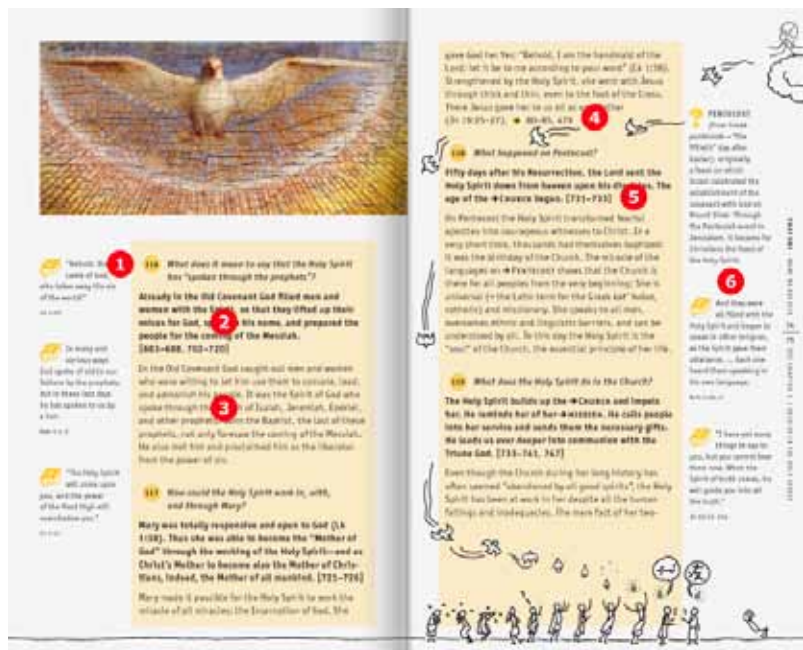
Under de Verdensungdomsdagene som har vært holdt i tiden etter lanseringen

av *Den katolske kirkes katekisme* – i Roma, Toronto, Köln, Sydney – har folk fra hele verden kommet sammen, unge mennesker som ønsker å tro, søke Gud, elske Kristus, og som ønsker fellesskap på denne reisen. I disse sammenhengene vokste spørsmålet frem, om vi skulle prøve å oversette *Den katolske kirkes katekisme* til unge menneskers språk. Burde vi ikke bringe Katekismens store rikdom inn i den verden dagens unge lever i? Selvsagt finnes det mange forskjeller selv blant dagens unge. Men nå har altså YOU-CAT blitt utformet for unge mennesker – under dyktig ledelse av erkebiskopen av Wien, Christoph Schönborn. Jeg håper at mange unge mennesker vil la seg fascinere av boken.

Mange har sagt til meg: Dagens unge er ikke interessert i dette. Det er jeg uenig i, og her er jeg sikker på at jeg har rett. Dagens unge er ikke så overfladiske som noen tror. De ønsker å vite hva livet egentlig handler om. En detektivhistorie er spennende fordi den drar oss inn i andre menneskers dramatiske liv, inn i en dramatisk som kunne vært vår egen. Denne boken er spennende fordi den snakker om vårt eget liv og på den måte engasjerer hver eneste en av oss.

Så jeg inviterer deg herved til å studere katekismen! Det er et ønske som kommer fra mitt hjerte. Denne katekismen ble ikke skrevet for å tilfredsstille deg. Den kommer ikke til å gjøre livet enkelt for deg, for den krever et nytt liv av deg. Den stiller fremfor deg Evangeliets budskap som «en meget verdifull perle» (Matt 13,46) som du må gi alt for å få. Derfor ber jeg deg: Studer denne katekismen med intensitet og utholdenhet. Ofre noe av tiden din til det! Studer den i stillhet på rommet ditt; les den med en venn; form studiegrupper og nettverk; del med hverandre på internett. Fortsett for all del å snakke med hverandre om troen deres.

Du trenger å vite hva du tror på. Du trenger å kjenne troen din med samme nøyaktighet og presisjon som en IT-spesialist kjenner innsiden av en computer. Du trenger å forstå den slik en god musiker kjenner stykket hun eller han spiller. Ja, du trenger å være mer rotfestet i troen enn dine foreldres generasjon, så du kan møte utfordringene og fristelsene i nettopp denne



YOUCATs oppbygging:

- 1 Spørsmål og svar 1-527
- 2 Kort og konsist svar med referanse til *Den katolske kirkes katekisme*
- 3 Forklarende tekst med enkle eksempler
- 4 Referanse til andre YOUCAT-spørsmål
- 5 Referanse til *Den katolske kirkes katekisme* (fet skrift)
- 6 Sitater fra Den hellige skrift, helgener og store tenkere

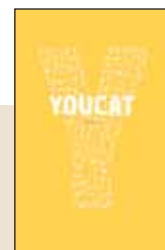
tid med styrke og fasthet. Du trenger Guds hjelp hvis ikke troen din skal tørke som en duggdråpe i solen, hvis du ønsker å stå imot slappheten i konsumsamfunnet, hvis ikke kjærligheten din skal drukne i pornografien, hvis du ikke skal svikte de svake og forlate de sårbare og hjelpeløse.

Hvis du nå tenker å hengi deg ivrig til studiet av katekismen, vil jeg gi deg en siste ting med på veien: Dere vet alle hvor dypt troens fellesskap har blitt såret nylig gjennom den ondes angrep, gjennom syndens gjennombrudd inn i Kirkens hjerte. Ikke bruk det til en unnskyldning til å flykte fra Guds ansikt! Det er dere selv som er Kristi legeme, Kirken! Bring deres uforminskede kjærlighetsflamme inn i Kirken som så ofte har mistet sitt sanne ansikt på grunn av menneskets feil. «Vær ivrige og bli ikke slappe, vær brennende i Ånden, tjen Herren!» (Rom 12,11). Da Israel var ved sin histories «low point», kalte Gud på hjelp, ikke fra de store eller de som ble holdt høyt i ære blant folket, men fra en ung mann med navn Jeremia. Jeremia følte seg overveldet: «Å, Herre Gud, jeg duger ikke til å tale;

jeg er så ung!» (Jer 1,6). Men Gud lot seg ikke stoppe: «Si ikke at du er ung! Alle jeg sender deg til, skal du gå til, og alt jeg befaler deg, skal du tale.»

Jeg velsigner dere og ber hver dag for dere alle.

Benedictus P.P. XVI



YOU-CAT – norsk

St. Olav forlag 2013

www.stolavforlag.no

Kr 198.-

Oversatt av Ståle Johannes Kristiansen (Del 1 og 2) og Vidar André Eide (Del 3 og 4).

**Kjøp i din lokale bokhandel/
St. Olav bokhandel!**



Toleransens grenser

Av Georg Fr. Rieber-Mohn

Den moderne, veltilpassede og gjerne velutdannede nordmann liker å se seg selv som ytterst tolerant og anti-autoritær. Og på ett vis er han det: Moralisme skyr han som pesten, ikke minst den som rammer ham selv, hans verdier og livsstil. Han skal ha seg frabedt enhver puritansk pekefinger, uansett hvem som hever den. Vi lever i den liberale individualismens tid. Enhver får skape sitt liv og finne sine verdier. Denne streben kalles også selvrealisering.

Men «selvrealisering» er et program som øyeblikkelig påkaller motforestillinger. For hva slags «selv» skal virkeliggjøres? I mennesket er det også ondskap: egoisme, misunnelse, aggresjon, hevnlyst, gjerrighet osv. Noen synes å ha rikelig med destruktive krefter i sin personlighet, som for eksempel Adolf Hitler og Anders Behring Breivik. Realiserte ikke de i en viss forstand seg selv? Begrepet «selvrealisering» er alene ganske innholdsløst. Det krever sterke normative føringer.

Men la oss se bort fra den slags malurt og fastholde at den liberale nordmann av i dag har en oppfatning av seg selv som tolerant og i alle fall ikke autoritær. Han har så stor respekt for andres «selvrealisering» at han endog kvier seg for å overføre egne verdier til den nye slekt. Oppdragelsen skal være «fri». Vi har fått en angst for oppdragelse, som filosofiprofessor Arne Johan Vetlesen og førsteamanuensis Per Bjørn Foros skrev i en kronikk i Aftenposten 27. desember i fjor: «Etter at 68-opprøret kortsluttet autoritet med autoritær og dermed mistet distinksjonen mellom god og dårlig utøvelse av autoritet, har man uavhengig av ideologisk ståsted grepet til merkelapper som autoritær, paternalistisk og

moralistisk når normative spørsmål reises.»

Den såkalte 68-generasjonens opprør rettet seg mot maktstrukturer i de vestlige demokratiske samfunn; dessverre uten det kritiske sideblikk til de langt verre maktstrukturer i en del kommunistiske diktaturer. Men da sistnevnte etter hvert gikk opp for dem, og den sterkt voksende velstanden i Norge ga dem materielle goder i overflod, var det bare den antiautoritære grunnholdning tilbake fra opprøret i 1968. Og *den* ble nok forsterket hos etterkommerne, som ble gjenstand for den «frie» oppdragelse, i opposisjon til en rekke klassiske dyder. Den materielle velstanden bare økte, og med den følelsen av selvtilstrekkelighet som har en farlig nabo: likegyldigheten og relativismen.

I dette selvopptatte åndelige og kulturelle klima vokste det frem et behov for en positiv, respektert selvoppfatning, og den *tolerante* liberaleren var god å ty til. Vi finner ham og henne overalt: i academia, på lærerværelset, i presteskapet, i politikken, i medie-

en kvinnelig prest tilbake sitt ordinasjonsløfte i protest mot alle de «homofobe» holdninger hun møter. Slik jeg forsto henne, bør alle som mener noe annet enn henne om ekteskap mellom personer av samme kjønn og om åpne homofile og samboende («gifte») prester, plasseres i kategorien «homofobe». Hun fikk selvsagt store oppslag i media, og journalistene var blottet for motforestillinger.

Kjente ofre for den kompakte majoritets begrensede toleranse er Børre Knudsen og Nina Karin Monsen. De er ofre fordi begge er møtt med skjellsord og avsky som burde være en demokratisk kultur fremmed; den førstnevnte mistet også sitt presteembete. Man kan diskutere metoder og ordbruk hos disse – i kampens hete kan alle ty til overdrivelser. Men dypest sett er det *meningene* deres som har vakt et til dels glødende sinne hos det «liberale» flertall, som vil ha seg frabedt ethvert forsøk på å begrense selvfølgelige rettigheter som retten til å ta menneskefosterets liv, og retten til å inngå lovformelig ekteskap mellom personer av samme kjønn.

... mon ikke kardinal Ratzinger så klarere enn de fleste da han før konklavet i 2005 advarte nettopp mot «relativismens diktatur»

verdenen – ja, kanskje særlig der. Men hvor tolerante er de egentlig? Hvor dypt har de reflektert over de fundamentale friheter som de høylytt bekjenner seg til: ytringsfrihet og livs-synsfrihet? Får en av dagens journalister moral av noe som ligner konservativ moralisme, går han straks i full los. «Mørkemannen» skal tas, nesten for enhver pris. Og han kan jakte i trygg forvissning om at han har et kobbelt av likesinnede kolleger og andre i ryggen.

Da en kjent norsk muslim skulle motta Kongens gull i fjor (for fortjenstfullt arbeid blant innvandrerbarn), utløste det et ramaskrik hos den tolerante majoritet. Majesteteten så seg nødt til å trekke medaljen tilbake. I den forbindelse fant Aftenposten det for godt å undersøke «holdninger» hos tidligere medaljemottakere. De oppdaget at endog «abortmotstandere» hadde mottatt kongelig heder! Underforstått: Hvordan kan sånt skje? Og nylig trakk

Striden mellom den såkalt liberale moderniteten og de bibelske tradisjonelistene er høyst levende i Den norske kirke. Og modernistene har vunnet skanse etter skanse. Men å tilpasse seg tidsånden gir visst ingen gevinst i økt kirkesøkning. Det inngir ikke nødvendigvis respekt, ikke engang hos de mer kirkefremmede. Tro og kristendomsforståelse blir stadig mer individualisert, som et forhold mellom det enkelte mennesket og Gud. I pakt med det lutherske utgangspunktet.

Men en slik utvikling vil neppe styrke kristendommens stilling. Vårherre stiftet Kirken på en klippe, og mon ikke kardinal Ratzinger så klarere enn de fleste da han før konklavet i 2005 advarte nettopp mot «relativismens diktatur».



Caritas Norge

Globale utfordringer - lokale løsninger

Caritas Norge er den katolske kirkes hjelpeorganisasjon. Vi samarbeider med lokale Caritas-organisasjoner i Latin-Amerika, Afrika og Asia. I våre prosjekter jobber vi med lang-siktig utvikling, humanitært arbeid og med fred og forsoning. Vi fokuserer særlig på temaer som demokrati og godt styre-sett, matvaresikkerhet, og utdanning og kompetanseheving.

Sammen med våre samarbeidsorganisasjoner jobber vi i partnerskap, med utgangspunkt i at de som står nærmest utfordringene vet best hvordan disse bør håndteres.

Støtt Caritas Norge ved å gi et bidrag til kontonummer 8200.01.93433! Du kan også bli fast giver eller gi et bidrag online. For mer informasjon om hvordan du kan støtte Caritas Norge, gå inn på www.caritas.no.

Takk for ditt bidrag!



Ledertrening med NUK

Norges Unge Katolikker har et ledertreningsopplegg for ungdom mellom 15-18 år, med kurs om Kirken, Bibelen, ledelse og samarbeid. Ledertreningen bygger videre på det ungdommene har lært i katekesen og skal fortsette å utvikle dem til å bli gode, katolske forbilder og lederemner. Kursene holdes på vår- og høstsamlingene på Mariaholm. I tillegg til å lære mer, får man oppleve et levende katolsk fellesskap blant ungdom, møte nye og gamle venner og bli bedre kjent med troen. Få med fjorårets konfirmanter fra din menighet til *Høstsamlingen 2013!*

For: konfirmerte ungdommer over 15 år

Tid: 27.-29. september

Sted: Mariaholm, Spydeberg

Pris: kr 800 for NUK-medlemmer; kr 1200 for øvrige

Påmelding: www.nuk.no/aktiviteter



Avtroppende leder av *Fagetisk råd*:

– Jeg er dypt berørt av arbeidet

Av sr. Anne Bente Hadland OP

Rønnaug Aaberg Andresen, pensjonert jurist og leder for *Fagetisk råd* i OKB siden 2008, har vært sentral i arbeidet både med forebygging av overgrep i Kirken og i oppryddingen av dem. Fra slutten av 90-tallet deltok hun i arbeidet med å utvikle Beredkapsplanen, («Beredkapsplan – Prosedyrer når kirkelig medarbeider er mistenkt for eller har gjort seg skyldig i seksuelle overgrep og grenseoverskridende seksuell adferd»), fra 2003. Hun har vært del av ressursteamet som har besøkt menigheter for å undervise og bevisstgjøre om overgrep, og hun er sentral i arbeidet med å revidere den samme Beredkapsplanen. 1. mai går hun av. I den forbindelse har vi tatt en prat med henne.

I en kronikk nylig skrev biskop Eidsvig at «overgrep er ingen katolsk synd» – med adresse mediene. Hva synes du om det?

– Biskopen har helt rett. Men la det først og aller fremst være sagt: Ethvert overgrep er ett for mye. Det skal ikke forekomme.

– Det er imidlertid også viktig å understreke, som biskopen gjør, at barn og unge ikke er mer utsatt for overgrep i Den katolske kirke enn på andre arenaer – som skoler, idrettslag, speider osv. Snarere tvert imot, faktisk, noe som også var biskopens anliggende. Jeg er altså helt enig i biskopens analyse av problemet.

Vi skal komme tilbake til dette, men nå først til Beredkapsplanen. Du har vært mer eller mindre involvert i alt som har foregått i OKB siden dens tilblivelse. Si litt om den, er du snill!



Oslo katolske bispedømme arrangerer regionale temadager for å styrke menighetenes kunnskap om og beredskap i møte med overgrep og seksuelle krenkninger i kirkelig sammenheng. Her ser vi Rønnaug A. Andresen sammen med øvrige foredragsholdere ved temadagen i Bergen. F.v.: Huan Nguyen (psykolog, medlem av *Fagetisk råd*), dom Alois Brodersen (sogneprest i St. Paul, Bergen) og p. Sigurd Markussen (sogneprest i St. Hallvard, Oslo, nå i studiepermisjon).

– Jeg satt som leder av Norges Katolske Kvinneforbund (NKKF) da vi fremmet et forslag i Pastoralrådet (PRO) om retningslinjer for behandling av vold og overgrep i kirkelig sammenheng. Dette var i 1997. NKKF var involvert i den arbeidsgruppen som PRO nedsatte den gang. Senere kom jeg inn som rådgiver hva angår det sivilrettslige. Beredkapsplanen ble endelig vedtatt og signert av biskop Schwenzer i 2003. I planen står det blant annet at bispedømmet skal ha egne kontaktpersoner som folk kan melde inn saker til, og at biskopen skal ha et råd for vurdering av slike: det såkalte «Fagetisk råd».

Du har vært leder for «Fagetisk råd» siden 2008. Hva er det, og hva gjør dere?

– På det siste spørsmålet vil jeg helst svare: minst mulig! Det er best ikke å ha noen saker, men når de først kommer, er det helt nødvendig å ha rutiner og et apparat for å håndtere dem. Vi skal utrede anklager som kommer til biskopen eller en av kontaktpersonene og vurdere saksgangen videre. Rådet består av en jurist, en prest og

en psykolog/psykiater. I den perioden jeg har vært ansvarlig for rådet, hadde vi én sak i 2009, så kom det et skred av henvendelser da «Müller-saken» eksploderte i mediene i 2010. Den saken hadde vi riktignok ikke befattning med, ettersom det dreide seg om en biskop. Den gikk direkte til Roma og Troskongregasjonen.

Kan du si noe om hva slags saker dere da fikk inn?

– Det jeg kan si, er at det overveiende var gamle saker – noen så langt som 50-60 år tilbake i tid. Det har også forekommet anklager mot frivillige. Rent generelt kan jeg si at noen av henvendelsene er konkrete anklager, andre dreier seg om mistanker og kan være veldig vage, atter andre er anonyme og vanskelige å følge opp.

Dere er nå i avslutningen med revidering av Beredkapsplanen. Hva består endringene i?

– En revisjon av Beredkapsplanen var nødvendig, dels fordi vi så svakheter

i planen under vårt hjemlige «annus horribilis» 2010, dels fordi Troskongregasjonen har kommet med nye retningslinjer som måtte innarbeides. For å ta det siste først: Troskongregasjonen krever at alle saker mot prester skal rapporteres til dem. Det betyr at når biskopen får kjennskap til anklager mot en prest, skal han undersøke saken ved hjelp av sitt rådgivende organ – hos oss «Fagetisk råd». Er det en sak, skal den rapporteres til Troskongregasjonen. Troskongregasjonen på sin side kan gjøre ett av to – enten selv ta seg av saken eller sende den tilbake til biskopen med retningslinjer for videre behandling. Biskopen kan da enten behandle saken administrativt eller rettslig, ved å bruke rettsvikar og Tribunalet i den videre behandlingen av saken. Dette er nytt og måtte

– Hensikten er å informere og bevisstgjøre hva overgrep er og hvordan vi møter anklager. Vi har et opplegg fra Diakonova med en amerikansk film som belyser overgrep i en meto-distmenighet – den medfører alltid diskusjon. Vi tar for oss begreper som makt og tillit, psykologen snakker om seksuelle overgrep, selv har jeg tatt for meg Beredskapsplanen og kirkerettens bestemmelser. Vi legger opp til en så grundig og uttømmende behandling som mulig. Oppslutningen har vært varierende – noen steder har de klart å mobilisere ungdommen også, og det er veldig viktig. Vi har til nå besøkt fem menigheter, men dette er et arbeid som må fortsette, og administrasjonen av kursene er nå lagt til den nye Pastoralavdelingen i OKB.

når det gjelder informasjon underveis i saksbehandlingen. Og «David» selv beskriver jo mediernes press som et nytt overgrep. De ville ikke godta hans anonymitet, ville ha intime detaljer og hans egen historie. Les boken!

Du har brukt mye tid på dette arbeidet. På hvilken måte har det preget deg?

– Det er et arbeid man blir dypt berørt av. Det gjør virkelig noe med en. Jeg er glad for å kunne si at vi har rutiner og et apparat som fungerer, og vi har biskop Eidsvig som har vært eksemplærisk åpen når det gjelder disse sakene. Samtidig kan jeg ikke unngå å tenke at jeg har brukt uendelig mye tid og krefter på å få til et opplegg som jeg håper vi aldri igjen vil få bruk for!

Jeg er glad for å kunne si at vi har rutiner og et apparat som fungerer

altså innarbeides. Videre er saksbehandlingen mer utpenslet og detaljert, og informasjon har også fått et eget kapittel. Annet nytt er et eget kapittel om forebygging, som Troskongregasjonen legger stor vekt på. Et av punktene her er at det skal være et ressursteam til rådighet for menighetene, og planen sier også noe om presteutdannelsen. Det har både med opptakskrav og kunnskapsformidling å gjøre.

Et ressursteam for menighetene er allerede etablert, og dere har jo vært i flere menigheter allerede. Hva tilbyr dere menighetene?

Vi startet med å snakke litt om biskop Eidsvigs åpne brev i Aftenposten, hvor han presiserer at overgrep ikke er noen særkatolsk synd og melder bekymring for katolske barn og ungdom som møter fordommer i klasserommene. Noen flere tanker om dette?

– Det er faktisk færre overgrep statistisk sett i vår kirke enn i andre organisasjoner, men det skulle man ikke tro når man følger med i mediene. Og det var også biskop Eidsvigs poeng i kronikken. Hans anliggende var først og fremst våre barn og unge som urettmessig blir konfrontert med at de tilhører en kirke hvor overgrep ignoreres. Det er et pastoralt anliggende og veldig viktig. «Davids» bok («Ingen vei utenom», St. Olav forlag 2010) forteller en viktig historie her, synes jeg, og jeg vil gjerne løfte den frem. Den er nærmest en lærebok i hvordan en sak skal behandles, selv om han også har kritiske innvendinger

Rønnaug A. Andresen går nå av som leder i Fagetisk råd. Hun etterfølges av **Georg Fr. Rieber-Mohn** (se *Nytt om navn*).

Rønnaug fortsetter som medlem av Oslo katolske bispedømmes ressursteam, som skal arrangere regionale temadager om makt, ansvar, tillit og seksuelle krenkelser. Det vil holdes minst to slike temadager i året. Målgruppen er alle som har med barn og ungdom å gjøre i Kirken, ansatte som frivillige, og for prestene er deltagelse obligatorisk.

Temadagene er et samarbeid mellom Oslo katolske bispedømme og den aktuelle vertsmenigheten. Den første av disse dagene gikk av stabelen i Bergen i februar i fjor. Dessuten har det til nå vært avholdt temadager i Larvik, Stavanger, Oslo og Trondheim. Det har i tillegg vært arrangert et eget kurs for Norges Unge Katolikker. I alt har rundt 150 personer deltatt.

En oppdatert versjon av beredskapsplanen offentliggjøres på katolsk.no før sommeren. Den vil også bli utgitt som trykksak.



Fra temadagen i St. Svithun, Stavanger, november 2012. Foto: Kåre Ekroll.

50 år siden Det annet vatikankonsil

Jødefolket og Vaticanum II

– veien frem til et nytt syn på jødene

Av Bernt Torvild Oftestad

Det annet vatikankonsil skapte nyorientering. Kirkens syn på bl.a. menneskerettigheter og liberalt demokrati ble endret. Nyorientering kom også på andre felt. I deklarasjonen *Nostra aetate* («Om Kirkens forhold til ikke-kristne religioner») er det naturlig nok også et avsnitt om jødefolket. Her har konsilet formulert en teologi som historisk sett er oppsiktsvekkende. Jødefolket blir sett i et nytt teologisk lys. I dette lå det implisitt også kirkelig selvkritikk.

I. «La oss be for de troløse jøder ...»

Oppfordring til bønn for «de troløse jøder»/«perfidis Judæis») inngikk i langfredagsbønnen i den Romerske Messebok fra 1580. Jødernes «troløshet» kunne bli forstått slik: De hadde muligheten til å tro på Jesus som Messias, men gjorde det ikke. Men «perfidis» kunne også gis en utvidet moralsk betydning: Jødene var falske og lumskete. Slik kom langfredagsbønnen til å understøtte det intense jødehat som hadde utviklet seg og som levde blant de kristne av så å si alle konfesjoner. I den lutherske «salmemessen», som gjaldt i Norge til 1887, ble det i hovedsalmen til langfredag vist til de «stolte jøder», som i sin «blindhet» forkastet Jesus som sin konge, og drev ham inn i døden. Her lå den gamle tanken om jødefolket som kollektivt skyldige i Jesu død rett under tekstens overflate.

Jødene var «gudsmordere». Nytestamentlige steder kunne aktiveres til støtte for denne tanken. Man kan nevne Matt 27,20-26, der jødene velger Barabbas og ber Pilatus korsfeste Jesus, og Apg 3,15: «Men livets opphavs-



Fra Peterskirken, Det annet vatikankonsil. Foto: Wikimedia Commons/Lothar Wolleh.

mann drepte dere ...» Også Matt 23,29; Apg 2,23; 4,10; Joh 8,37ff og 1 Tess 2,15 kan tas med. Siden det første århundre hadde de levd spredt omkring i verden. De var blitt rammet av Guds dom, mente man, noe deres lidelsesfulle historie var et bevis på. Den vitnet dessuten om hva som kunne ramme dem som avviste Kristus.

Det gamle Israel hadde vært Guds folk, med paktene og løftene. Nå var det kommet et *nytt Israel*, Kirken, som var det rette Guds folk. Løftene gjaldt ikke lenger jødefolket, men Kirken. Den hadde tatt jødefolkets plass i forhold til Gud. Ved troen var derfor de kristne de «sanne jøder». Det gamle jødefolket, som ennå eksisterte, var bare en illustrasjon av de kristens frelseshistoriske overlegenhet. Men i likhet med alle andre hadde også jøder en mulighet til omvendelse. En av jødefiendskapens katolske «teoretikere» hevdet at omvendelsen måtte bli dobbel. De måtte som alle andre omvendes fra synden som skyldtes Adams fall, men også fra den synd å ha drept Jesus, Guds egen Sønn.

Det lå apostlene sterkt på hjertet at jødene skulle komme til tro på Jesus som Messias. Det var en visjon som ikke ble forlatt. På 600-tallet hadde paven i et brev til en av sine biskoper holdt frem at jødene måtte vinnes med mildhet, ikke ved å hindre deres religiøs liv. De må overbevises utfra Det gamle testamentet. Så sent som i 1063 understrekte daværende pave at Jesus brukte ikke tvang. Enhver kunne fritt velge å følge ham. Det gjaldt også jødene. Men denne visjonen bleknet og ble snart totalt overskygget av et stadig sterkere hat mot jødene.

Jødefiendskapet går som en rød tråd gjennom kristendommens historie, merkbar alt under den første kirketid. Under middelalderen ble også de brede masser grepet av dette hatet. Det gjaldt å verge seg mot den onde trussel jødene representerte. Myter om deres grusomme ritualer oppstod. Under korstogene ble jøder massakrert. Mot slutten av 1400-tallet ble jøder tvangs-døpt i Spania. Jødehatet ble en del av kristen mentalitet. Jødene ble stigmatisert, diskriminert og underlagt strenge

sosiale og økonomiske begrensinger. Til tider ble de rammet av blodige forfølgelser. På langfredagen skjulte de seg inne bak lås og slå, i håp om å unngå de kristnes vrede. Kristendommen er egentlig ingen antisemittisk religion. Det var ikke jødernes etniske egenart som var motiveringen for de kristnes hat. Det ble religiøst begrunnet. Men ved religionens avgjørende politiske betydning fikk det en voldsom kulturell kraft. Uansett begrunnelse – jødefiendskapet kom til å sette sitt preg på det kristne Europa gjennom århundrene – i det sosiale og kulturelle livet, i lovgivningen og i religionen.

Reformasjonen brakte ingen endring. Den eldre Luthers voldsomme aversjon mot jødene er velkjent. Fiendskap mot jøder var det også her oppe i nord. Den norske Grunnloven av 1814 førte det dansk-norske jødeforbud videre: «Jøder ere fremdeles udelukkede fra Adgang til Riget» (Grl § 2). Først i 1851 ble det opphevet.

Rasistisk begrunnet antisemittisme herjet Europa fra mellomkrigstiden av. Det kulturelle jordsmonnet var bearbeidet ved kristent jødefiendskap. Nå kom «den endelige løsning»: utryddelse av millioner etter de mest effektive moderne metoder. Etter holocaust har naturlig nok spørsmålet stadig meldt seg: Hvordan forholdt kirken seg i møte antisemittismen?

2. Jødernes venner i Kirken

I 1870 oppfordret to franske prester *Det første vatikankonsil* til å lage en deklarasjon om jødene. Men konsilet ble oppløst i hui og hast sommeren 1870. Saken kom ikke opp. Men initiativet hadde bred støtte blant konsilfedrene.

Også under mellomkrigstiden var det kretser i Kirken som ønsket et nytt og annerledes forhold til jødene. Mest kjent er *Israels venner* («Amici Israel»), stiftet i 1926 av en jødisk konvertitt. Foreningen fikk stor oppslutning særlig av prester (19 kardinaler, 278 (erke)biskoper og 3000 prester, deriblant kardinal *Michael Faulhaber* fra München, som tiåret etter spilte en sentral rolle i den tyske kirkekamp). Foreningen hadde et radikalt program: jødisk-katolsk forsoning, fremme av kjærligheten til og kunnskap om

jødene, sanering av jødefiendtlighet i forkynnelse og liturgi, kamp mot antisemittisme. Der er i dette miljøet man ser de første tegn til den teologiske nyorientering som skulle bli nedfelt i *Nostra Aetate* 40 år senere: Kardinal Faulhaber, som hadde vært professor i Det gamle testamentet, hevdet at det var en åpenbart sannhet at Israel vil bli reddet og nå frem til frelsen. Han viste til Rom 9-11.

En viktig sak for dette miljøet var å få endret bønningen på langfredag. Man foreslo overfor pave stolen at uttrykkene «Perfidis» (og «perfidiam») ble tatt ut. På visse hold i kurien var det positiv forståelse for forslaget. Men høyere opp Vatikanets hierarki gjorde tradisjonelle antijødiske holdninger seg gjeldende: Å endre uttrykket «de troløse jøder» var det ingen grunn til. Også pave Pius XI var sterkt imot å gjøre noe med langfredsliturgien. Han stilte seg negativ til de synspunkter *Amici Israel* sto for. Dessuten mislikte

Kirkene i Tyskland inntok ulike holdninger til Det tredje riket. Den protestantiske kristenhet ble splittet. Den katolske kirke hadde fra første stund fordømt Hitlers bevegelse. Det var ikke tillatt for katolikker å slutte seg til den. Men i 1933 ble Hitler rikskansler på *lovlig* vis og måtte vurderes som «rett øvrighet». Ved forhandlinger om et rikskonkordat mellom Vatikanet og Det tyske rike forsøkte Kirken å sikre sin integritet under de ny politiske vilkår. Men konkordatspolitikken førte ikke frem. Undertrykkelsen av Kirken økte. I 1937 kom encyklikaen *Mit brennender Sorge*, der pave stolen angrep nazistaten både for rettsbrudd, krenkelser av mennesket, nyhedensk nasjonalisme og antisemittisme. Dermed var konflikten åpen og akutt.

Ifølge de nazistiske raselover var man jøde i kraft av sin «rase». Konversjon til kristendommen spilte ingen rolle. For Kirken ble det en påtrengende oppgave å verge medlemmer med jødisk

Konsilets nyformulering av Kirkens lære om jødefolket går langt dypere enn en markering av at antisemittismen er et eklatant brudd med kristent menneskesyn og menneskerettighetene. Her blir Kirkens selvforståelse klargjort og fordypet.

han deres kirkepolitiske frimodighet. Foreningen måtte oppløses. I et offentlig dekret fra 1928 gjorde paven kjent at virksomheten til *Amici Israel* var blitt stoppet. Men konflikten om langfredagsbønningen ble ikke nevnt. Det pavelige dekretet var imidlertid svært viktig på grunn av en annen, men nært beslektet sak. Paven fordømte klart og sterkt tidens hatske *antisemittisme*.

Om *Amici Israel* ble oppløst, døde ikke håpet om et bedret forhold mellom jødene og Den katolske kirke. Det ble målbåret av kjente katolske filosofer som *Jacques Maritain*, *Dietrich von Hildebrand* og *Edith Stein*. De sto alle jødedommen nær. Edith Stein var endog født jøde. I 1933 oppfordret hun innstendig paven til offentlig å fordømme jødeforfølgelsen i Tyskland. Hun fikk følge av flere. Det kunne kanskje ha påvirket utviklingen, men det kom ingen offentlig fordømmelse fra pave stolen side.

bakgrunn (ikke-ariske kirkemedlemmer) mot forfølgelse. Hva da med de jøder som sto *utenfor* kirkens fellesskap? Kirken fordømte nazistisk antisemittisme. Det var klart alt fra 1928 og ble gjentatt. Men Kirkens høyeste ledelse fordømte ikke den nye tyske statens organiserte utskillelse av jødene som en egen folkegruppe for å forfølge og likvidere dem. Man fordømte ikke forfølgelse av jødene *fordi* de var jøder. Ikke desto mindre var det en kristenplikt å hjelpe og støtte jødene i deres trengsler.

Den jødefiendtlige arven levde videre i Kirken og gav svekket dømmekraft. Tanken om «det jødiske problem» ble ukritisk akseptert på alle hold. Under konflikten rundt *Amici Israel* løftet Vatikanets tidsskrift *La Civiltà Cattolica* (1928) også frem «jødeproblemet»: Kirken fordømte antisemittismen, men overså ikke «den jødiske fare». For jøder dominerte økonomisk og påvirket sterkt kultur og politikk. Sekulariserte jøder hadde ført an i nytidens (antikirkelige og antikriste-

lige) revolusjoner. Troen på en jødisk-frimurerisk-bolsjevistisk konspirasjon lå nær for hånden. Denne dårlige tradisjonen virket hemmende på Kirken da den møtte utfordringene fra Det tredje rike, som hadde sin måte å løse «jødeproblemet» på.

3. Det gamle og nye paktsfolk

I USA hadde det helt siden mellomkrigstiden vært en sammenslutning av jøder og katolske kristne som var engasjert i kamp mot antisemittismen. Det var begynnelsen til et *Internasjonalt råd av kristne og jøder*. Etter 1945 gjorde det seg gjeldende i flere europeiske land. I 1960 fikk et engasjert medlem av rådet treffe den nyvalgte pave *Johannes XXIII*. Inntrengende ble paven oppfordret til å ta opp forholdet til jødefolket under det konsil som han hadde annonsert.

Under verdenskrigen hadde Johannes XXIII som pavelig nuntius i Tyrkia hjulpet mange jøder under flukt til Det hellige land. Straks etter han ble pave, fjernet han formuleringen «de troløse jøder» fra Kirkens langfredagsbønn. Et signal om at noe nytt var i gjære. Men forholdet til jødene var ikke noe påtrengende konsiltema, heller ikke for paven. Ikke desto mindre innså han at saken måtte opp. Men det var betydelig motstand i Kirken og utenfor. Ikke overraskende kom det massive politiske reaksjoner fra arabiske stater som ville forhindre en uttalelse om jødene. Vatikanet ble beskyldt for å løpe zionismens ærend. Det kom trusler om reaksjoner mot katolske kristne i arabiske land. Men 28.10.1965 ble *Nostra aetate* likevel vedtatt. Veien dit hadde vært vanskelig. Pave Johannes XXIII hadde lagt føringene, men det var kardinal *Augustinus Bea*, lederen av *Sekretariatet for Kirkens enhet*, som førte saken frem til dens slutt. *Nostra aetate* ble en teologisk og religiøs erklæring uten politiske overtoner.

I *Nostra aetate* eller «Deklarasjonen om Kirkens holdning til de ikke-kristne religioner» reflekterte konsilet over hinduismen, buddhismen, islam og ikke-kristen religion i alminnelighet. Forholdet til religionene var et tradisjonsrikt tema, og konsilet fulgte i kjente spor, men la også for dagen en vennlig holdning til andre religioner.

En ganske annen tematikk så vel historisk som dogmatisk representerte spørsmålet om Kirkens forhold til jødene. *Holocaust* hadde gjort at kristendomshistoriens jødehat kom i et nytt lys. Det måtte åpne for nye dogmatiske spørsmålsstillinger. Den konvensjonelle kristne tekning om jødene hadde motivert jødehatet. I dag så man de grusomme konsekvenser. Kirkens forhold til jødene aktualiserte ikke bare kristendomshistorien, men reiste også andre fundamentale spørsmål. Andre religioner kunne man ta stilling til så å si fra utsiden. Forholdet til jødene berørte Kirken på innsiden, dens *identitet som kirke*, som Guds folk og som paktsfolk. Ikke overraskende slår konsilet fast at det var ved refleksjon (i *Lumen gentium*) over Kirkens mysterium at konsilet «på ny» mintes den åndelige sammenhengen mellom det nye paktsfolket, Kirken, og «Abrahams etterkommere».

Konsilet gjør gjeldende at Kristi kirke

Poenget for konsilet er å identifisere Kirken som et folk med jødiske «røtter», og «røttene» har frelses- og åpenbaringshistorisk dignitet.

erkjenner at begynnelsen til dens tro er å finne allerede blant patriarkene, Moses og profetene, og at alle som tror på Kristus, er «Abrahams barn» (Gal 3,7). Kirken mottok den gammeltestamentlige åpenbaring fra det folk Gud hadde utvalgt. Så langt fører konsilet videre grunntrekk av sin tradisjonelle teologi om jødefolket. Også under konflikten med Det tredje riket hadde Kirken holdt frem kontinuiteten mellom Den gamle og Den nye pakt og tatt avstand fra alle som ville kutte forbindelsen mellom GT og NT (kardinal Faulhabers preken, advent 1933). Konsilets grunnleggende nyorientering ligger i dets aktivisering av den paulinske lære om det gamle og nye gudsfolk i *Rom 9-11*.

Tekstene i Det nye testamentet om Kristi pasjon hadde i særlig grad lagt føringene for det kirkelige syn på jødefolket. Mens den reflekterte teologiske undervisning hos apostelen Paulus om jødefolket ut fra gudstanken og Guds forhold til frelseshistorien var i stor grad blitt liggende upåaktet. Konsilet holder frem Paulus' ord om sitt eget

folk (Rom 9,4-5). Det har retten til å være Guds barn, har herligheten, paktene, loven, tempeltjenesten, løftene og fedrene. Sist, men ikke minst, av dette folket kom Jesus, jomfru Marias sønn, «etter kjødet». Også apostlene, Kirkens basis og søyler, og de første evangelister var jøder. For apostelen Paulus har dette forhold en dyp dimensjon: Kirken næres fra roten til «det gode oliventre», som er jødefolket. I den er grenene av «det ville oliventre», hedningene, podet inn (Rom 11,17-24). Poenget for konsilet er å identifisere Kirken som et folk med jødiske «røtter», og «røttene» har frelses- og åpenbaringshistorisk dignitet.

Få av jødene tok imot evangeliet da Jesus kom (Rom 11,28), og datidens jødiske autoriteter bidro til hans død. Men dette kan ikke legges jødene last verken som kollektiv den gang eller i dag, slår konsilet fast. På den måten bryter man markant med den kristelige antijudaisme og jødefiendskapet.

Kirken er det nye gudsfolk, men jødene er ikke av den grunn forkastet og fordømt av Gud, «som om det skulle være Skriftens lære», tilføyer konsilet. Kirken må ikke stå for noe som avviker fra evangeliets sannhet og Kristi ånd. Derfor må det understrekes at jødene forblir «dyrebare for Gud, på grunn av sine forfedre, for Gud angreir ikke sine løfter» (Rom 11,28f). I Kristus er jøder og hedninger forsonet, og ved hans død på korset blitt ett i Ham (Ef 14-16). Og Kirken venter på den dag – som bare Gud kjenner – da alle folk vil påkalle Gud med én røst og tjene ham (Sef 3,9).

Her avvises ikke bare tanken om Guds kollektive forkastelse og straff av jødene. Tvert imot har de bevart et særlig forhold til Gud, betinget av den kjærlighet og trofasthet han har vist gjennom frelseshistorien. Her er ikke noen såkalt «erstatningsteologi», som om Gud har kalt tilbake sine løfter til jødefolket og overført dem alle på Kirken som et nytt Israel som skal «erstatte» det gamle. Konsilet understreker den åndelige arv kristne og jøder

har felles, og vil fremme gjensidig kunnskap og respekt mellom Kirke og synagoge. Her gis ingen motivering for kristen jødemisjon.

Konsilets nyformulering av Kirkens lære om jødefolket går langt dypere enn en markering av at antisemittismen er et eklatant brudd med kristent menneskesyn og menneskerettighetene. Her blir Kirkens selvforståelse klargjort og fordypet. Det er lesning av Skriften, aktualisering av motiver fra Kirkens tradisjon og den nærhistoriske erfaring som fremkaller denne læremessige nyorienteringen.

4. Et «norsk» tillegg

I Norge er Det annet vatikankonsils lære om forholdet mellom Kirke og jødedom lite kjent. Men norsk protestantisme har på sin side vært sterkt engasjert av «Israelsspørsmålet». Motsetningene har vært store. Norsk «mainstream-teologi», slik vi finner den i Den norske kirke, har hatt en «erstatningsteologisk» profil. Det syn på jødefolket som konsilet formulerte, ligger nærmest det man møter i den lavkirkelige vekkelseskristendom, ikke minst innen den ikke-lutherske frikirkeligheten.

Litteratur

Alberigo, Guiseppo og Günther Wassilowsky (utg.), *Geschichte des Zweiten Vatikanischen Konzils* Maiz, Grünewald 1997-2006

Brechenmacher, Thomas, *Der Vatikan und die Juden. Geschichte einer unheiligen Beziehung*, München, Verlag C.H.Beck 2005

Connelly, John, *From Enemy to Brother. The Revolution in Catholic Teaching on the Jews 1933-1965*, Cambridge, Harvard University Press 2012

Denzinger, Heinrich *Kompendium der Glaubensbekenntnisse und kirchlichen Lehrentscheidungen*, 37. oppl. Wien, Herder 1991;

Hünemann, Peter og Bernd Jochen Hilberath (utg.), *Herders Theologischer Kommentar zum Zweiten Vatikanischen Konzil 3*, Freiburg-Basel-Wien, Herder, 2009;

Schmidt, Stjepan *Augustin Bea. Der Kardinal der Einheit*, Graz-Wien-Köln, Verlag Styria 1989

Schuller, Florian, Giuseppe Veltri, Hubert Wolf (utg.), *Katholizismus und Judentum. Gemeinsamkeiten und Verwerfungen om 16. Bis 20. Jahrhundert*, Regensburg, Verlag Friedrich Pustet 2005



Foto: Det teologiske Menighetsfakultet

Bernt T. Oftestad er professor emeritus i kirkehistorie ved Det teologiske Menighetsfakultet.



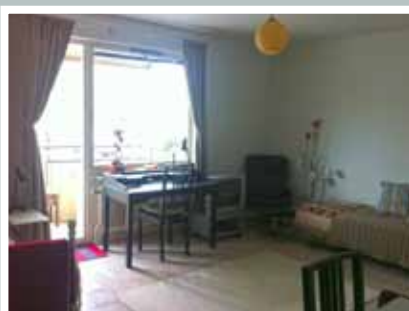
Det annet vatikankonsils dokumenter er nylig publisert på St. Olav forlag i ett bind, i forbindelse med konsiljubileet. (St. Olav forlag 2013, kr 329).

Leilighet i Vadstena til salgs

I den hellige Birgittas by ved Vättern finnes en vakker ettromsleilighet, 43 m³, med kjøkken, balkong og stort dusjbad. Selges fullt møblert og utrustet – tre sengeplasser. Glimrende for alenerett og skrivearbeid. Gangavstand til Klosterkyrkan. Vaskerom i kjelleren. Månedlig husleie p.t. kr 3150 SEK inkl. strøm, vann og kabeljernsyn. Bredbånd. Kom gjerne og prøvbo leiligheten for 550 SEK natten!



**Pris
175 000
SEK/bud**



Mer informasjon og bilder:
Margareta Egeberg
margaretaegeberg@hotmail.com
Tlf. +46 707 887 197



God oppslutning om nasjonal romavalfart – bli med du også!



Som et ledd i feiringen av Troens år, inviterer våre biskoper katolikkenes i Norge til nasjonal valfart til Roma i oktober. Valfarten kombinerer

feiringen av Olavs omvendelse med blant annet paveaudiens og messe i Peterskirken. Både biskop Eidsvig og biskop Grgic er med, det er også St. Olav domkirke menighets ungdomskor, som blant annet skal synges i messen i Peterskirken.

I skrivende stund har over 200 personer meldt seg på, og det er fremdeles anledning til å bli med på denne store katolske begivenheten. Påmeldingsfrist er 1. august, men ikke nøl – meld deg på i dag: www.katolsk.no/roma2013! Og husk: Barnefamilier er spesielt velkomne!

St. Laurentius skole godkjent



Cappellensgate 1 og 5.

Den 11. mars 2013 godkjente Utdanningsdirektoratet søknaden om å starte privat katolsk barneskole i Drammen. Menigheten kan starte skole for 1.-7. trinn med opp til 70 elever. Hvis skolen ikke kommer i gang innen 2015, må det søkes på nytt. Brevet siterer også Drammen kommune, som sier: «Dram-

men kommune er positiv til at private skoler etablerer seg i kommunen, da dette kan være et godt supplement til den offentlige skolen. Etablering av St. Laurentius skole i Drammen vil ikke få noen konsekvenser for skolestrukturen i Drammen kommune.»

Flere praktiske ting må være godkjent før endelig driftstillatelse kan gis. Skolekomiteen må finne godkjente lokaler i henhold til reglene for skoleleddrift, ansette lærere med godkjent utdanning og ha en realistisk prognose for elever og klasser de første årene.

Menighetens grupperom og møtesal er mulige i en startfase. Eiendommen ved siden av kirken, som menigheten eier, er også en mulighet for drift av alle klassetrinn sett i sammenheng med menighetslokalene, men da for en skole i kun liten skala. Mest sannsynlig vil det her kreves et nybygg for skoleformål, og vi ber i disse dager OKB vurdere om en slik investering fra bispedømmet kan bli økonomisk bærekraftig. Alternativt må vi satse på å leie andre skolelokaler i Drammen, og en eiendomskomité skal nedsettes for å vurdere alle lokaliseringsmuligheter fremover.

Skolekomiteen vil fremlegge de alternativer som fremkommer for sognepresten, menighetsrådet og ansvarlige for eiendomsforvaltningen i OKB. Skolen kan ikke ansette rektor eller lærerkrefter før alt er på plass og endelig oppstartsdato klarlagt.

Til alt dette trenger vi penger. Når skolen er i gang, vil vi motta driftstilskudd fra staten med 85 % av standardsatsene for drift av grunnskoler i Norge. I tillegg kommer skolepenger. Men skolen må samle inn mer bufferkapital til de første års drift, da det vil påløpe betydelige oppstartsutgifter.

Skolekomiteen for St. Laurentius skole

Lite missale på nynorsk

Etter mange års arbeid ligg no ei omsetjing av *Missale parvum* føre som studieutgåve på nynorsk. Boka er på 168 sider i tilnærma A4-format, altså ikkje så lita som namnet skulle tyda på. Som den latinske originalen er den nynorske omsetjinga tenkt brukt av omreisande prestar eller, så langt teksten rekk, av prestar som verkar fast i nynorskområde.

Omsetjingsarbeidet er utført av journalist Helge Gudheim, pater Arnfinn Haram (som dessverre døydde før me



var komne i mål), overlækjar Haldor Slettebø og underskrivne, under leiing av biskop Bernt Eidsvig. Han var det òg som tok initiativ til prosjektet – og heldt motet oppe i oss under den lange marsjen.

Målforma i det nynorske missalet ligg tett inntil norma i 1985-omsetjinga frå Det Norske Bibelselskap, som òg storparten av skriftsitata er henta frå.

Omsetjinga var oppe til drøfting på siste møtet i Den nordiske katolske bispekonferansen. Etter tilråding frå biskop Bernt vedtok konferansen at omsetjinga skulle leggjast fram for liturgikongregasjonen i Vatikanet til saumfaring og – vonleg – godkjenning. Til så lenge er omsetjinga å rekna som ei utgåve *ad experimentum*.

Etter planen skal nynorskmisssalet lanserast offisielt i august. Det blir då messe på nynorsk i St. Olav domkyrkje og seminar/pressekonferanse i Mariagården. Meir informasjon kjem etter kvart.

Ola Ireneus Breivega

Distriktstreff i Nord

For første gang på mange år er det blitt arrangert en distriktshelg for ungdommene i NUKs distrikt Nord. De store avstandene mellom menighetene i Nord gjør det ganske utfordrende og kostbart å gjøre noe sammen, men i år seiret engasjementet endelig over utfordringene. Den 12.-14. april var omlag 25 ungdommer samlet i Bodø for en helg med mye moro og åndelig påfyll. Lokallagene i Narvik, Tromsø og Bodø var godt representert.

Ungdommene i distriktet har vist stor interesse for få til noe aktivitet, og sammen med Alexander Borg fra NUKs arbeidsutvalg har de klart å få dette til. De hadde en kjempebra helg, med rebusløp gjennom hele byen, «pater prater» med p. Marek, bønn, lek og moro. Og ikke minst har de fått bli godt kjent med hverandre på tvers av menighetene. Ungdommene gleder seg til neste gang det blir distriktstreff i Nord! I sommer er det barnas tur, da det blir barneleir på Haraldvollen i Troms 22.-29. juni – med Alexander som leirsjef!

Norges Unge Katolikker

Førstekommunion på litauisk i Bergen



Foto: Lina Maria Fjell

Første søndag i mai var en gledelig og spesial dag for litauisk gruppe i St. Paul menighet i Bergen. For første gang i den norske katolske kirkes historie fikk 15 barn fra Litauen undervisning og førstekommunion på litauisk. Dette skjedde takket være litauisk prest Valdemaras Lisovskis, dom Alois Arnstein Brodersen, litauisk kateket Ausra Blažauskaite og litauisk menighetsgruppe.

Første søndag i mai i Litauen er morsdag, derfor ble førstekommunionsmessen ekstra spesiell. Ca. 250 mennesker møtte til messen – ikke bare for å be for og glede seg sammen med førstekommunionensbarna, men også for å be for sine mødre: for levende eller døde mødre, for den mor som kommer etter sine barn hit til Norge, eller for den mor som venter på sine barn i Litauen, for den mor som reiser til Norge for å jobbe og tjene penger for at barna skal få et bedre liv, utdannelse eller bedre fremtid uansett om barna er her i Norge eller venter på sin mor i Litauen.

Björgvin jentekor ledet av Ingvill Espedal sang for førstekommunionensbarna og de litauiske mødrene.

Etter messen fortsatte festen på St. Paul skole med sang, kake, gratulasjoner og blomster. Det var en fin og koselig fest for alle. Vi håper at dette ikke var første og siste førstekommuni-

onsfest på litauisk i St. Paul menighet. Tusen hjertelig takk til alle som gjorde det mulig å feire førstekommunion i Bergen!

Sandra Heggernes

Å kjenne sin mor og far

Norges Katolske Kvinneforbund (NKKF) og Norges Unge Katolikker (NUK) arrangerte 8. mars 2013 en paneldebatt i menighetslokalet i St. Olav menighet i Oslo med tittelen «Er det en menneskerett å kjenne sin mor og far?». Deltakere i panelet var biskop Bernt Eidsvig, filosof Dagfinn Føllesdal, Krf-politiker Line Henriette Holten Hjemdal og journalist Mala Wang-Naveen.

Paneldeltakerne presenterte først sine synspunkter. Dernest ble ordet gitt fritt til møtedeltakere i salen. Biskop Eidsvig ville legge vekt på at etikk og ikke teknikk burde styre de valg som samfunnet tar for å regulere vanskelige spørsmål omkring barns tilblivelse. Mala-Wang Naveen har forsket omkring spørsmålene som knytter seg til bruk av surrogatmødre, bl. a. i India, og utgir bok om dette emnet. Line Henriette Holten Hjemdal snakket om de politiske vurderinger som kommer opp i Stortinget og uttalte at hun ville stemme mot å tillate eggdonasjon og surrogati, og hun sto for at barn måtte få muligheter til å kjenne sitt biologiske opphav. Dagfinn Føllesdal var opptatt av at adopsjon måtte være et bedre alternativ til eggdonasjon og surrogati, da det også er mange barn som trenger å få foreldre.

Det ble en livlig diskusjon om temaet barns rett til å kjenne sine biologiske foreldre da flere medlemmer av Foreningen adopterte fortalte om sine erfaringer som adoptivbarn og sterkt oppfordret til å komme fram til regelverk som gjør det mulig å få opplysninger om hvem som er et barns biologiske opphav, enten det er adopterte barn eller barn som er blitt til gjennom sæd- og eggdonasjon eller ved hjelp av surrogatmor.

Rønnaug Aaberg Andresen

«Michael» kimte for Frans

Den nye paven ble feiret på mange måter, i Sandefjord skjedde det ved at den nye kirkeklokken «Michael» ringte for første gang utenfor messetid. Klokken kom til menigheten i januar i fjor, men kom ikke på plass i tårnet før i høst –



Nå blir det lyd i tårnet

Foto: Ole Ole. Fra Sandefjord i Sandefjord-nytt 18. oktober 2013

Faksimile fra Sandefjord blad. T.v. drammenseren Åge Schie, som har gitt klokken til menigheten gjennom Sandefjord Johanittergruppe. T.h. leder av gruppen, Katharina Sørensen.

brukes også ved fremtidige pavevalg.

St. Olav

Burmesisk påskefeiring



Foto: Robert Tuimwani

Den katolske kirke i Norge består av mange ulike nasjonaliteter, en av våre mindre grupper er katolikkene fra Myanmar (Burma). De er organisert i Myanmar Catholic Community in Norway, som har ca. to hundre medlemmer. Siden medlemmene bor spredt og folk uansett må reise til foreningens aktiviteter, organiserer de ofte treff over flere dager. I år feiret store og små påskens hellige triduum i Øyslebø i Vest-Agder 28.–31. mars. (Siden Øyslebø bare har rundt 350 innbyggere, var det sannsynligvis et av stedene i Norge med høyest katolsk befolkningsandel i påsken.) Temaet for samlingen var *That every faithful may be united with Christ and have faith in Him*. Flere burmesiske prester og søstre studerer i Roma, to prester og to søstre derfra deltok i arrangementet. Det arbeides for tiden for å få en fast burmesisk prest til Oslo katolske bispedømme.

St. Olav

Olavsjubileum med eget oratorium

Den 16. oktober 2014 er det 1000 år siden Olav den hellige ble døpt i den gamle katedralen i Rouen, Frankrike. I anledning dagen feires det blant annet pontifikalmesse i katedralen Notre Dame de Rouen, som et samarbeid mellom erkebiskop Descubes i Rouen og biskop Bernt Eidsvåg av Oslo/Trondheim.

Dagen før, den 15. oktober, er det premiere i Rouen-katedralen på oratoriet «Olav den helliges dåp». 170 sangere og musikere vil gå inn på Olav Haraldsons eksistensielle krise som ung mann mellom den gamle tidens brutale mentalitet og det nye han opplever i møtet med kristendommen. Musikken vil slå en bro fra Olav den Helliges samtidige kirkemusikk – frem til vår tids moderne musikkuttrykk. Komponist er Ole Karsten Sundlisæter, tekstforfatter Dordi Glærum Skuggevik. Det store polyfone koret vil bestå av tre kor fra Stavanger samt kammerkoret ved Rouen-katedralen. I tillegg blir det et gregoriansk mannskor sammensatt av Schola Sanctus Svithun, Stavanger, og Chœur Grégorien de Paris. Fem sangsolister vil bidra, samt symfoniorkesteret L'Orchestre de l'Opéra de Rouen Haute-Normandie. Ved orgelet sitter Gabriel Margheri, titulærorganist ved Sacré Coeur de Paris og katedralen i Lyon. Dirigent er komponisten selv, Ole Karsten Sundlisæter.

Det blir førpremiere i Stavanger Konserthus onsdag 17. september, som avslutningskonsert for Norsk Orgelfestival 2014.

Utdrag av pressemelding fra Dordi Skuggevik Tande, initiativtaker og eksekutiv produsent

Nordiske biskoper: Be for Syria!

Formannen i Den nordiske bispekonferanse, Andres Arborelius OCD, har på vegne av biskopene i Norge, Danmark, Sverige, Finland og Island kommet med følgende erklæring:

Situasjonen i Syria blir stadig mer kaotisk, og stridighetene fortsetter å ramme flere og flere sivile. Nylig ble to ortodokse erkebiskoper bortført og deres sjåfør drept. De kristne er spesielt utsatte og mange forlater nå landet. Vi, biskopene i Den nordiske bispekonferanse, oppfordrer derfor alle troende i de nordiske land til å be for fred og rettferdighet i Syria, og gjøre alt som står i deres makt for å hjelpe de nødlidende i Syria samt de som er tvunget til å flykte til andre land. En del av disse

flyktningene er allerede kommet til våre respektive land, og vi mottar dem med åpne armer. Vi føler med det syriske folk og ber Gud om å hjelpe dem.

+Anders Arborelius OCD

Caritas er den organisasjonen med størst nettverk på bakken inne i Syria og i nabolandene. Støtt deres arbeid – se www.caritas.no!

KI-Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo)

Syria: – Vi famler i mørket

Situasjonen er ennå uviss for de to ortodokse syriske biskopene som ble kidnappet utenfor Aleppo 22. april. Det gresk-ortodokse patriarkatet har i flere uker forsøkt å etablere kontakt for å starte forhandlinger, men motivet bak ugjerningen er ennå ukjent.

I et intervju med AsiaNews sier erkeparken av Alep for gresk-melkittene, msgr. Jeanclement Jeanbart, at «vi famler i mørket», og han beskriver situasjonen som «veldig delikat, av sikkerhetshensyn forholder Det ortodokse patriarkatet seg taust for ikke å generere falske nyheter».

Det eneste erkebiskopen kan bekrefte, er at ingen ennå vet hvor Yohanna Ibrahim and Boulos Yaziji, samt de to andre prestene som ble kidnappet i februar, befinner seg.

– Vi katolikker står våre ortodokse brødre og søstre nær gjennom bønn og vår konstante fysiske og moralske tilstedeværelse, sier Jeanbart.

Erkebiskopen gir samtidig uttrykk for sin store fortvilelse over situasjonen i Syria, for det syriske folk og for byen Aleppo, som er ødelagt og herjet av krig, sult og håpløshet. Folk er «trøtte og bedrøvede», og familier sliter med å få tak i mat, bensin og andre nødvendigheter. Kirken forsøker derimot å hjelpe så godt den kan, og takket være donasjoner har gresk-melkittene startet et hjelpeprogram for de fattigste husholdningene – opp mot 50 % av gjennomsnittsinntekten for en vanlig arbeider subsidieres. Mat, legehjelp og gratis barneskole er andre daglige tiltak.

– Prester, biskoper og religiøse ledere oppgave er å gi folket håp gjennom materiell hjelp og trøst. Befolkningen er klar over at Kirken ikke fører dem bak lyset med falske forhåpninger, avslutter erkebiskop Jeanbart.

AsiaNews/KI-Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 08.05.2013

Nytt mirakel godkjent, helligkåring av Johannes Paul II?



Vatikaneksperten Andrea Torielli fra La Stampa hevder at Vatikanets medisinske eksperter har godkjent et mirakel på salige Johannes Paul IIs forbønn. Dette er et stort skritt

fremover på veien mot en eventuell helgenkåring av den polske paven, som døde i 2005.

En helligkåring, kanonisering, er en ufeilbarlig erklæring fra Pavens side om at personen er en helgen som hele Kirken skal ære. Et nytt mirakel etter saligkåringen kreves før dette kan bli aktuelt.

Postulatoren for saken, msgr. Slawomir Oder, skal i januar ha rapportert et tilsynelatende mirakel til *Kongregasjonen for Helligkåringene*. Ifølge Torielli ble den ferske saken nylig vurdert av Vatikanets eget medisinske team (bestående av syv leger), Johannes Paul IIs kardiolog samt pave Frans' og pave emeritus Benedikts personlige leger.

Det angivelige mirakelet må nå vurderes av teologer og av Kongregasjonen for Helligkåringene før den endelige avgjørelsen til slutt havner på pavens bord.

Torielli spekulerer også over en eventuell dato for helgenkåringen og hevder at den kan finne sted allerede i oktober. Minnedagen for den salige Johannes Paul II er 22. oktober.

Vatican Insider/KI-Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 23.04.2013

Paven oppretter rådgivningsgruppe

Pave Frans har opprettet en kommisjon på åtte kardinaler som skal «rådgi ham i styringen av den universelle Kirke og utarbeide en plan for revidering av den apostoliske konstitusjonen om Den romerske kurie, *Pastor Bonus*». Dette meldte Vatikanet på dagen én måned etter valget av pave Frans.

Kommisjonen, som på folkemunne kalles «G8», tolkes som det første skritt på veien mot den mye omtalte reformen av kurien – sentraladministrasjonen i Vatikanet. Den apostoliske konstitusjonen *Pastor Bonus* ble publisert i 1988 av den salige Johannes Paul II, og inneholder retningslinjer for statssekre-

tæren, kongregasjonene, tribunalene, de pavelige rådene m.m. Med G8-gruppen «følger paven opp forslag som kom frem under generalskongregasjonsmøtene før konklavet», heter det i uttalelsen fra Vatikanet.

Kommisjonen, som består av representanter fra alle kontinenter, møtes første gang 1.-3. oktober 2013. Paven ventes dog å ha jevnlig kontakt med gruppen før den tid. Medlemmer er:

- Kardinal Oscar Rodriguez Maradiaga av Tegucigalpa, Honduras (koordinatør)
- Kardinal Giuseppe Bertello, president for Den pavelige kommisjon for Vatikanstaten
- Kardinal Francisco Javier Errazuriz Ossa, erkebiskop emeritus av Santiago de Chile
- Kardinal Oswald Gracias av Mumbai, India
- Kardinal Reinhard Marx, erkebiskop av München und Freising i Tyskland
- Kardinal Laurent Monsengwo Pasinya av Kinshasa, erkebiskop av Kinshasa i Den demokratiske republikken Kongo
- Kardinal Seán Patrick O'Malley av Boston
- Kardinal George Pell, erkebiskop av Sydney, Australia

Den italienske biskop Marcello Semeraro av Albano er utnevnt til gruppens sekretær.

Til tross for at mange nå venter på utnevnelsen av ny statssekretær etter kardinal Bertone, kan opprettelsen av G8-gruppen være tegn på at den mektige rollen vil tones noe ned under Frans' pontifikat, mener Vatikan-eksperten John Allen.

– Fremfor å være et slags «overdikasterium» hvor alle viktige avgjørelser om Kirkens styre blir fattet, vil den [statssekretariatet] muligens fungere mer som en støttende stab for paven og hans gruppe av åtte rådgivere, skriver Allen i en kommentar.

VIS/KI-Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 15.04.2013

Pave Frans blir boende i Vatikanets gjestehus

Pave Frans har besluttet ikke å flytte inn den pavelige residens i det apostoliske palass – i alle fall inntil videre – men heller bo i en suite i Vatikanets gjestehus *Domus Sanctae Marthae*, hvor han har bodd siden begynnelsen av konklavet. Det forteller p. Federico Lombardi, Vatikanets pressetalsmann.



Domus Sanctae Marthae, bilde tatt fra Peterskirkenes kuppel. Foto: Wikimedia Commons.

«Han eksperimenterer med denne enkle type boforhold» som lar ham «leve i fellesskap med andre», både fastboende – prester og biskoper som arbeider i Vatikanet – og gjester som besøker Vatikanet til møter og konferanser, forteller Lombardi den 26. mars.

Pave Frans har flyttet ut fra rommet som ble tildelt ham ved loddtrekning før konklavet, og inn i en suite med en noe større stue hvor han kan motta gjester.

Domus Sanctae Marthae ble bygget i 1996 spesielt for å huse kardinaler under konklaver.

Pave Frans har siden valget den 13. mars inntatt sine faste måltider i den felles spisesalen i første etasje og feirer daglig en morgenmesse med vaticanansatte i gjestehusets hovedkapell. Han er den første pave på 110 år som ikke bor i paveleiligheten i tredje etasje i det apostoliske palass.

National Catholic Reporter/KI-Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 26.03.2013

Dette er pave Frans' program i Rio



Sommeren nærmer seg med stormskritt, og Rio gjør seg nå klar til å være vertskap for de rundt to millioner ungdommene som inntar byen til Verdensungdomsdagene 2013. Vatikanet offentliggjorde i begynnelsen av mai endog pavens program for besøket til Brasil, som finner sted 22.7–28.7.

Dette er Frans' første utenlandsreise, og etter en 12 timers flytur ankommer han Brasil mandag 22. juli. Her tas han imot av president Dilma Rousseff og

Rio de Janeiros ordfører Eduardo Paes. Frans og hans følge skal bo i Residência do Sumaré utenfor byen, hvor også Johannes Paul II bodde under sine to besøk til Brasil i 1980 og 1997.

Onsdag 24. juli besøker paven den nasjonale Maria-helligdommen i Aparecida, før han senere på dagen deltar ved åpningen av en ny avdeling ved sykehuset São Francisco da Tijuca, som tilbyr hjelp til eks-narkomane. Det innholdsrike programmet inkluderer også et besøk til slumområdet Mangueinhos, en av de mest kjente *favelaene* i Rio, med rundt 35 000 innbyggere. Paven har også invitert innsatte fra et av byens ungdomsfengsler til et møte i erkebiskopens palass.

Torsdag 25. juli blir pavens første møte med pilegrimene til Verdensungdomsdagene, under en velkomstsereemoni på den legendariske Copacabanastranden. Lørdag 27. juli deltar Den hellige far på bønnevigilien i Guaratiba, hvor han skal tale til pilegrimene og delta under sakramentstilbedelsen. Søndag feires det messe på samme sted, og paven avslører da – tradisjonen tro – byen som skal arrangere de neste Verdensungdomsdager.

Den norske delegasjonen til Rio består av rundt 130 deltakere, inkludert ledere og geistlige.

VIS/KI-Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 08.05.2013

En liten katolsk bønnebok snart i handelen!



Et nytt opplag av *En liten katolsk bønnebok* er fra ca. midten av juni i handelen. Denne nye utgaven inneholder også p. Fredrik Hansens lille bok om skriftemålet, *Vend om*. Boken kommer i tre forskjellige skinninnbundne utgaver med gullsniitt og leseband. En flott gave til konfirmanter og førstekomunikanter.

Pris: kr 149,-

Les mer på stolavforlag.no



Emma Ulrikke Weiglin Eriksen

De gyldne dagene

– kirkeåret og katolske festdager med barn

St. Olav forlag 2012

220 sider, 349 kr

Vil du markere helgendager – ja, hele kirkeåret – i hverdagen hjemme? Da er dette en bok å se nærmere på. I denne debutboken fra en som selv har prøvd det ut i egen barnefamilie, får vi hjelp til å følge med i Kirkens liv.

Høytider og merkedager presenteres kronologisk med forslag til aktiviteter. Dette er illustrert med nydelige bilder og tilgjengeliggjort gjennom god layout og brukervennlig løsning gjennom en mellomting mellom innbundet og myk perm.

Vekten legges på jul og påske og forberedelsestidene advent og faste. Mariafeiringer har også stor plass. Utover dette møter vi en del av kirkens øvrige store helgener, som Peter og Paulus, Frans av Assisi og Thomas Aquinas. Våre sentrale nordiske helgener er også med, samt noen mindre kjente som står forfatterens hjerte nær.

Hver merkedag presenteres over to sider, med et helsides vakkert illustrasjonsbilde og en side med tekst om merkedagen og forslag til markering av den. Oftest er dette en pyntet kake og beskrivelse av en aktivitet som kan gjennomføres ved familiens kjøkkenbord. En del steder er den aktuelle kirkebønnen tatt med i en egen ramme, alternativt en annen egnet bønn.

Bakerst i boken finnes enkle grunnoppskrifter samt lesninger og symboler for faste- og adventstid som kan henges opp på «Jesstreet». Hva «Jesstreet» er? Les og få hjelp til å lage ditt eget.

Den romantisk anlagte hobbybaker og vertinne finner nyttige oppskrifter og aktiviteter å forberede her. Eller hun kan rett og slett sette seg ned og nyte – bla gjennom sidene og lese om aktuelle merkedager. Inspirasjonen fra amerikanske nettsider og bøker er tydelig, men boken fremstår likevel som et norsk verk.

Boken kunne vært mer tilrettelagt for involvering av alle familiemedlemmer i forberedelse og gjennomføring av aktivitetene/bakingen. Jeg vil også tro at dette finner størst gjenklang hos kvinner og jenter, selv om bruk av playmobilsverd også har funnet sin vei inn i boken ...

Et tips er at familien lager sin egen årskalender over merkedager de vil markere mer aktivt hjemme. Da kan barna glede seg og mor få unna nødvendige forberedelser. For eksempel å rekke å la småkakeideigen hvile det anbefalte døgn i kjøleskapet i stedet for å komme opp med løsninger som nødbesøk i fryseboksen med ivrige små kakebakere og sultne slikkemunner utålmodig ventende med frysedøren på gløtt. Faktaboks med hva som trengs av ingredienser og materiale for den enkelte merkedag, ville også økt anvendeligheten. Flere fysisk utfordrende aktiviteter likeså.

Hjemmeværende småbarnspappaer finner nok lite som fenger i denne boken. Travle mammaer i jobb utenfor hjemmet bør bestemme seg for at «litt av og til er flott» – ellers kan inspirasjonsboken lett bli en lekker illustrert utgave av «ikke strekke til-katalogen». Og det fortjener den slett ikke.

Boken kunne med fordel følges av en tilhørende enkel materialpakke. Og hva med en aktivitetsvariant, guttevariant og barn-gjør-det-selv-variant av boken? Boken har forbedringspotensial og uutnyttede muligheter, men representerer et positivt tilskudd til katolske barnefamiliers kjøkkenbenk.

Solgun Furnes



Morten Magelssen

Menneskeverd i klinikk og politikk

– bioetikk i lys av kristen tro

Lunde forlag 2013

168 sider, 225 kr

Norges kristelige legeforening (NKLFF) sendte i februar ut boka «Menneskeverd i klinikk og politikk» til alle sine ca. 800 medlemmer. Boka er utgitt på Lunde forlag og er skrevet av stipendiat ved Senter for medisinsk etikk ved Universitetet i Oslo, dr. Morten Magelssen. Boka er imponerende både i form og innhold.

I norsk medisin gis det sjelden ut bøker med et faglig innhold som er opplyst av kristen tro. Kanskje er medisinen i sin naturvitenskapelige form for dennesidig, mens troen behøver teologi. Der disse to møtes, kaller vi det istedenfor diakoni. Det oppleves som veldig befriende å lese denne boka om kristen bioetikk, der forfatteren argumenterer ut fra troens faste punkt. Alle viktige temaer belyses, som abort, fosterdiagnostikk, assistert befruktning, eutanasi og reservasjonsrett. Det er emner som er egnet til å ødelegge ethvert kaffeselskap, men Magelssen behandler dem med stor følsomhet og klokskap. Han er ikke fremmed for å melde om sine personlige syn, men gjør det klart for leseren når dette er tilfellet. Han argumenterer ofte ut fra det klassiske kristne ståsted, som i disse spørsmål er felles for de ulike kirkesamfunn. En styrke ved boka er den hierarkiske oppbyggingen av innholdet, der menneskeverdet behandles først, deretter ulike problemfelt, og til slutt reservasjonsretten.

Medisinen er en moralsk aktivitet. Dette faktum går som en grunntone gjennom alt jeg tidligere har lest om medisinsk etikk fra Morten Magelssens hånd. Han begrunner det med at enhver medisinsk behandling og ethvert

råd er en forfordeling av noe til fordel for noe annet, og derfor i filosofisk hen-seende en moralsk handling. I denne boka gjentar han det samme poenget og legger til: «Skulle samfunnet forsøke å omdefinere legen til en tjenestetilbyder som leverer en vare til en kunde, regulert av en kontrakt, forsvinner skjønnsetøvelsen og dermed noe av rasjonalet for en reservasjonsrett. Men dermed har man også fornektet medisins natur, noe som i sin tur vil skade pasientene - og aller mest de svakeste.»

Forfatteren opptrer i alle drøftelsene pinlig korrekt. Han er som nevnt *tematisk* korrekt; videre er han *politisk* korrekt: den upersonifiserte legen betegnes konsekvent i hunkjønn. Til sist er han etter mitt skjønn *etisk* korrekt og viser at han har tatt alle perspektiver og synsmåter inn over seg før han svarer for det klassiske kristne synet. Han er i stand til å imøtegå etisk progressive argumenter på en saklig måte, f.eks. argumentet om embryoet som en celleklump i kvinnens kropp, eller argumentet om at menneskeverdet oppstår ved utvikling av personlige egenskaper eller rasjonell evne. Morten Magelssen kaster seg ut i flere halsbrekkende etiskakrobatiske øvelser, men han lander på begge beina hver gang.

Boka anbefales til alle troende eller ikke-troende med interesse for medisins rolle i vårt samfunn og våre liv.

Gunnar Grøstad Johnson
Nestleder i Nordisk forening for katolske leger (NFKL)

Teateromtale



Når Ordet blir kjød

Av Steinar Wiik

Bibelen

Det Norske Teatret 2013
Regi: Stein Winge

Året 2013 er et viktig jubileumsår i norsk kultur og historie forøvrig: Det er 200 år siden Camilla Collett ble født, 150 siden Edvard Munchs fødsel, i 1913 fikk norske kvinner almen stemmerett og Det Norske Teatret ble skapt i Kristiania som et nasjonalteater for landsmålet – som nynorsk



Jan Grønli som Satan, Frank Kjosås som Jesus og Bjørn Sundquist som Gud. Foto: © Per Maning, Det Norske Teatret.

dengang ble kalt. Æren for dette har i første rekke Hulda Garborg, som i dag begynner å få en posisjon ikke mindre enn sin mann Arne Garborg.

Tradisjoner

Jubileer er viktige fordi de viser linjer i vår historie og skaper tradisjoner, som vi katolikker vet å sette høyt. Fra Camilla Collett til Hulda Garborg går der mange linjer, én av dem er kvinners stemmerett, en annen fremveksten av norsk kultur og vår nasjonal arv. Camilla Collett hedres i år storartet av Tema Teaters Gro Ann Uthaug med oppsetningen *Camilla; ensom kvinne blant menn*, blant annet presentert i Litteraturhuset i Oslo. Det Norske Teatret hedrer Hulda Garborg og seg selv med Stein Winges grandiose *Bibelen*, en seks timers kortversjon av Guds ord. *Ørkenvandringar* og *Jesus frå Nasaret* representerer Det gamle og Det nye testamentet og også to forskjellige teatertradisjoner, en middelalderlig og en moderne.

Fattigmansbibel

Moderne teater gjenoppstod i middelalderen på kirkebakken da evangelienes budskap om Jesu oppstandelse ble dramatisert for kirkegjengere som ikke kunne lese hverken morsmål eller kirkelatin. Snart ble gjøglerske elementer trukket inn for å trekke publikum. Og nettopp det gjøglerske preger sterkt første del av Winges oppsetning. Hans bakgrunn fra både teater og opera preges av så vel noe

grandiøst som noe burlesk, det gir meg maktfulle assosiasjoner til Pink Floyds *The Wall*. Scenografi, lys, koreografi og musikk spiller sammen med et disiplinert og inspirert ensemble, der Bjørn Sundquist kraftfullt gestalter en faderlig gud. Dette er god underholdning som også et stort publikum vet å sette pris på.

Det glade budskap

Helt annerledes i uttrykket er annen del som er enklere, og der det verbale vektlegges i større grad enn de store sceniske tablåer. Gjennom Frank Kjosås' inderlige, enkle og sterke tolkning av Jesus blir Ordet inkarnert på scenen. Dette blir i høy grad tro-verdig teater som føyer seg inn i en fin tradisjon på DNT som er enestående i norsk teater – gjennom snart 50 år har Det Norske vært vårt fremste teater når det gjelder det religiøse. Det begynte i 1960-årene med Claes Gills oppsetning av Paul Claudels *Bodskapen til Maria* og har senere fortsatt her med Svein Tindbergs sceniske evangeliseringer. Det pussige er at i år er det også 80-årsjubileum for Kristelig Folkeparti. Det oppstod som en reaksjon på at Nationaltheatret skulle sette opp Marc Conellys *Guds grønne enger* der Gud er en farvet mann. Oppsetningen kom bare til premieren. Når DNT i dag jubilerer med Bibelen, mottas det med glede.



Science fiction i middelalderen

Av Bjørn-Arne Davidsen

Det er vanlig å høre at det først var med frigjøringen fra Kirken at Europa fikk forståelse for teknologi og vitenskap. Ifølge det norske Wikipedias oppslag om renesansen skyldte det at «Vitenskapsmenn begynte å stille spørsmål ved kirkens dogmer», noe som angivelig også ga en teknologisk revolusjon: «Konseptuelt oppfant Leonardo da Vinci blant annet flygemaskinen, kranen, linsen, ubåten og fallskjermen.»

Man nevner ikke hvordan dette kan følge av «å stille spørsmål» ved læresetninger som ikke handlet om naturvitenskap eller teknologi. Siden dette ikke høres logisk ut, skal vi se om det kom et teknologisk gjennombrudd med Leonardo. Motarbeidet Kirken virkelig oppfinnelser?

Det korte svaret er nei. Ikke bare fordi Leonardos tegninger av oppfinnelser ikke ble kjent før 1800-tallet. Eller at det hadde vært kraner i europeiske havner siden antikken. Grunnen er at Leonardo ikke gikk i spissen, men stort sett hang på halen til mange forgjengere.

Det lengre svaret er at mye skjedde over lang tid, med røtter i antikken. Dermed kom ikke den første veldokumenterte flyet med Leonardo eller på 1800-tallet, men med en engelsk munk syv hundre år før, Eilmer av Malmesbury. Og det fortelles om arabere og andre som var enda tidligere ute.

Flygningen gikk ikke så verst, landingen var verre. 200 meter glideflukt endte med styrt, beinbrudd og lamelse. En bekymret abbed nektet nye forsøk, selv om Eilmer nok hadde stilt riktig diagnose for fiaskoen: manglende haleror.

Leonardos bedrift var ikke nye oppfinnelser, men bedre tegninger – selvsagt spennende i dag, men altså ikke tilgjengelige før århundrer etter hans egen tid. Nå var det likevel ikke så farlig, for dette var kjent tankegods, slik vi ser hos den engelske naturfilosofen Roger Bacon (1214-1294). Siden man i middelalderen viste sterk interesse for teknologi og vitenskap, er det ikke underlig at pave Klemens IV (1195-1268) ba Bacon dele av sin kunnskap om oppfinnelser.

Resultatet var en leksikalsk oversikt i 1268. Bacon understreket at dette ikke var magi, men «fantastiske kunstige instrumenter» – noe som var bra siden magiske krefter virket dårligere enn mekaniske.



Skisse av flyvemaskin, Leonardo da Vinci 1488.
Foto: Wikimedia Commons.

Det første Bacon nevnte, var farkoster «uten roere, slik at de største skip kan ferdes på elver og hav, styrt av én mann, med større hastighet enn om de

Motarbeidet Kirken virkelig oppfinnelser? Det korte svaret er nei.

var fulle av menn». Han beskriver også motordrevne vogner. Bacon forteller at «Det kan også lages vogner som kan kjøre med umåtelig stor fart uten å trekkes av dyr» – uten at han var like klartenkt om hva slags veier eller transportplaner dette ville kreve i fremtiden.

Videre nevner Bacon selvsagt fly, selv om man nok hadde tatt skrekken etter Eilmers forsøk og det han så for seg ikke var spesielt flygedyktig. «Også flygende farkoster kan lages slik at et menneske kan sitte i midten og betjene innretninger som gjør at de kunstige

vingene kan slå i luften, slik som en fugl flyr.»

Som Bacon forteller, var dykkerutstyr kjent allerede på Aleksander den stores tid. Dette kan brukes til å «spasere i sjøen eller i elver, helt ned til bunnen, uten fare for kroppen».

Han trekker også fram kikkerter og teleskoper, selv om det ennå skortet på slipeteknologien. Men han forstod nytten når han skriver at «briller kan bli laget slik at ting som er langt borte, kan synes å være veldig nærme og vice versa, slik at vi fra en utrolig avstand kan lese de minste bokstaver og tall, og se stjernene hvor vi vil».

Leonardo oppfant med andre ord heller ikke linsen.

Bacon beveger seg enda lenger inn i science fiction når han skriver om strålevåpen eller det som nok mer prosaisk var kraftige brennglass, inspirert av fortellinger om Arkimedes' forsvarsvåpen under beleiringen av Syrakus på 200-tallet f.Kr. «Men det er en mer avansert måte å konstruere på slik at stråler kan bli samlet og fokusert gjennom ulike former og refleksjoner over en hvilken som helst avstand, slik at alle gjenstander kan bli brent, slik brennglass viser oss.»

Bacon forteller også om modeller der himmellegemene «kan fremstilles bokstavelig talt i henhold til lengde- og breddegrader, slik de daglig beveger seg, og slike ting er verdt et kongerike for vismenn». Eksempler fantes allere-

de på Bacons tid, men den mest imponerende konstruksjonen stod abbeden Richard fra Wallingford (1292–1336) for. Hans klokke viste solens posisjon, formørkelser og månefaser, stjernene og planetene – og tidevannet.

Det hører også med at Bacon nevner krutt, muligens etter å ha fått demonstrert kinesisk fyrverkeri.

Ikke underlig at en middelalderforsker som C.S. Lewis var opptatt av science fiction.

Felleskap



Velkommen til Kristen-Norges eget forsikringsselskap

Forsikring innebærer å være en del av et fellesskap. Knif Trygghet eies av 55 ulike organisasjoner og kirkesamfunn, og deler deres kristne grunnsyn og verdier. For oss er det viktig å tilby gode forsikringsløsninger til en konkurransedyktig pris. Vi hjelper deg med å avdekke hvilke forsikringsbehov du har - og ikke har. All avkastning fra forsikringsdriften forblir i KNIF-fellesskapet, slik at mest mulig ressurser kan føres tilbake til kristent arbeid. Er du ansatt,

tillitsvalgt eller har tjeneste som frivillig i Kristen-Norge – ta kontakt med oss for å få et forsikringstilbud. Velg KNIF-fellesskapet og vær med å styrke Kristen-Norge.


knif Trygghet
Kristen-Norges *eget* forsikringsselskap

Bestill forsikringene dine direkte på www.kniftrygghet.no



En lenke mellom Øst og Vest

Av p. Erik Varden OCSO

Jeg vil gå ut fra at de fleste førstegangsbesøkere i Roma vil ha begitt seg fra Kapitol til Santa Maria Maggiore langs Via Cavour. På kartet ser den liksom så tilforlåtelig ut: En rett, farbar løype blant et villniss av mindre gatestumper.

Først når vi beveger oss fra planleggingsstadiet ut i virkeligheten, merker vi at det kanskje ikke var et så godt valg allikevel. Via Cavour er en slags urban E6, med den forskjell at trafikkaos og tykk eksos virker enda mer kvelende i et virvar av turister som, like en selv, har latt seg forføre ut på den brede vei. Der nede på gateplan, omgitt av grå støy, er det vanskelig å forestille seg at man ved en strategisk sving mot høyre, opp en trapp og gjennom en mur, på et blunk kan forflytte seg til en luftig piazza med vakker utsikt og en kirke som huser en av Romas mest interessante relikvier: San Pietro in Vincoli.

Som de fleste romerske basilikaer, har også denne utviklet seg i flere etapper. Det velproporsjonerte, lyse kirkerom er dekorert med barokk konditorkunst og svevende takmalerier, mens et sær-egent kompleks til høyre for høyalteret forflytter oss til renessansen. Der sitter Michelangelos Moses og stryker seg over sitt poseidonskjegg, mens han strengt betrakter Israels folk som danser rundt gullkalven. Over et sidealter til venstre henger et mosaikkportrett av Sankt Sebastian, utført på sekshundretallet, som uttrykk for bysantinsk skjønnhetssans.

Imidlertid forblir hovedattraksjonen nettopp gjenstanden som har gitt kirken sitt navn: En uanselig jernlenke som henger i et opplyst relikvieskrin like under ciboriet. For å skjønne hva lenken står for, og hvordan den kom hit, må vi forflytte oss fra det gamle til det nye Rom og også gå litt tilbake i tid, for å delta i en folkefest i Konstantinopel 7. juni år 421.



Foto: Rolf Hennrich via Wikimedia Commons

Et keiserlig bryllup

På den dagen feiret innbyggerne i Østromerrikets hovedstad bryllup for Theodosius II, som til tross for at han var knapt tyve, alt hadde vært keiser i tretten år. Det vil si: Han hadde båret *tittelen*, mens makten i alt vesentlig tilhørte hans eldre søster Pulcheria, som tok ansvaret for familien og riket fra tidlig alder. Allerede femten år gammel ervervet hun herskertittelen *Augusta*, noe som bør advare oss mot lettvinde oppfatninger om kvinners angivelig undertrykte status i Bysants. Pulcheria var både from og lærd. Hun satte alt inn på at broren skulle bli det samme.

Han uttrykte seg like elegant på gresk som på latin – ennå rikets administrasjonsspråk. Han interesserte seg for astronomi, matematikk, naturvitenskap, litteratur og teologi. Han delte sin søsters intense andaktsliv, og satt ved skrivebordet til langt på natt, med et bluss han selv hadde oppfunnet. Greske historikere kalte ham *Kalligrafos*, og ville derved si at Teodosios

ikke bare var en *skjønnskriver*, men en *skjønnånd*.

Heldigvis var han ikke så verdensfjern at han ikke gjerne ville få seg en kone. Pulcheria tok det på seg å finne en kandidat som var tilstrekkelig vakker og begavet. Hun ønsket nok også å skaffe en svigerinne uten politiske ambisjoner, for på den arena var augustas posisjon ubestridt. Til allmenn begeistring, dukket det snart opp et keiserinneemne som så ut til å tilfredsstille alles krav.

Ifølge en senere kronikør, som nok har brodert litt hist og her, var det et urettferdig arveoppgjør som førte en pike av blendende skjønnhet til keiserens hoff, hvor hun gjorde umiddelbar lykke. Athenais var oppvokst i Athen som datter av en universitetslærer. Hun supplerte sitt fordelaktige ytre med usedvanlige talegaver. Da hun på formfullendt gresk hadde fremført klagemålet mot sine griske brødre som det rene verbale kunstverk, var Pulcheria – rikets høyeste rettsinstans – så begeistret at hun

løp rett til broren for å si at hans lykke var sikret. Kort tid etter stod bryllupet.

Ifølge Charles Diehl, en av forrige århundres fremste bysantinister, var Theodosius II en «samvittighetsfull, men middelmådig» keiser. Han var ikke karaktersterk. Det skal ikke stor fantasi til for å tenke seg hvilken vanskelig situasjon Athenais befant seg i, briljant begavet som hun var, når hun etter hvert ble en slags buffer mellom sin velmenende, men drømmende, ektemann og en maktsyk svigerinne.

Gammelt og nytt

Av hedensk opprinnelse hadde hun latt seg døpe før hun stod brud, og mottok sammen med sakramentet det nye, kristne navn Eudocia. Men hennes sjel og sinn forble preget av den kultur hun hadde badet i som ung, av Homer og Sofokles, av Demostenes og Plotin. Hennes egne skrifter vitner om en lengsel etter å forbinde det nye med det gamle. Ved siden av et episk prosaverk om Theodosius' krig mot perserne, finner vi poetiske parafraaser over gammeltestamentlige profeter.

Denne grove lenken synliggjør, slik Eudocia hadde planlagt, det ubrytelige bånd mellom Roma og Bysants.

Hennes gjengivelse av Kristi lidelseshistorie på homeriske versføtter utgjør en så underlig hybrid at vi aner noe om innsatsen som preget hennes indre streben mot integrasjon og helhet, ikke utypisk for en tid hvor én og samme sjel ofte var tvunget til å omslutte ideer og inntrykk av svært forskjellig opprinnelse. I så måte har det femte århundre mye til felles med vårt eget.

I første år av ekteskapet fødte Eudocia en datter som ble gjenstand for lidenskapelig kjærlighet, desto mer, kanskje, fordi barnet allerede i vuggen ble bortlovet som hustru for den fremtidige keiser i det *vestlige* riket. Da bryllupet stod i 437, reiste Eudocia sporenstreks til Jerusalem for å be for datteren på de hellige steder – og nok også for å døyve avskjedens sorg. Også denne reisen vitner om en indre splittelse. Under et opphold i Antiokia møtte byens elite henne med jubelrop etter at hun på

stående fot hadde holdt en lang tale, pepret med lærde sitater, på uforlignelig gresk. Vel ankommet i Jerusalem viet hun seg til from turisme og gode gjerninger.

Biskopens gave

Og her kommer vi tilbake til vårt utgangspunkt. For som en hedersbevisning gav biskopen av Jerusalem keiserinnen en kostbar relikvie: lenkene som hadde bundet apostelen Peter under hans fangenskap i Jerusalem. Eudocia bragte dem ærbødig til Konstantinopel, hvor hun fikk dem delt i to, slik at hun kunne sende halvparten til datteren i Roma. Det var for å huse gaven at San Pietro in Vincoli ble bygget, ikke uten at det først hadde skjedd et betydelig under. Det fortelles at Leo den store, pave på Eudocias tid, bragte lenkene fra Jerusalem sammen med dem som hadde bundet Peter i hans *romerske* fangenskap, og vips! så smeltet de to sammen til én eneste lengde.

Resultatet kan inspiseres den dag idag, og relikvien har ikke mistet noe av sin symbolkraft. Denne grove lenken

synliggjør, slik Eudocia hadde planlagt, det ubrytelige bånd mellom Roma og Bysants. Den forteller at Romas kirke bygger på apostlenes virke i Jerusalem. Den forkynner en mors hengivenhet til en datter hun aldri fikk se igjen. Og den vitner om et menneskes kamp for å stille en storm av motstridende instinkter, begjær og lojalitetskrav i sitt eget hjerte.

Eudocia fant ingen fred i Konstantinopel. Etter å ha falt som et (kanskje ikke helt uskyldig) offer for diverse intriger, vendte hun tilbake til Jerusalem. Der tilbragte hun sin livsaften, først i bitter selvtrettferdighet, deretter resignert tilbaketrukket, stadig mer henført av troens mystiske dimensjon. Omkring 460 døde hun, etter et rikt og vakkert, men vanskelig liv. I San Pietro in Vincoli har hun etterlatt et konkret bilde på sine edleste forhåpninger.

Nn: En sky av ikkeviten

St. Olav klassikere



«En sky av ikkeviten» (The Cloud of Unknowing) er en anonym tekst om kristen mystikk, skrevet i England i andre halvdel av 1400-tallet. Teksten, en åndelig guide til kontemplativ bønn, regnes som en av de største kristne, mystiske tekster. Oversatt av Jeanne Wreden.

Kr 298 | Innbundet

Sr. Ane-Elisabet Røer OP: Freddy Edderkopp og sakramentsmysteriet



Den eventyrlyste Freddy Edderkopp er i farta igjen! Sammen med vennene sine er han på ellevill oppdagelsesferd etter ikke bare å oppleve Kirkens syv sakramenter – men først og fremst forstå hva

sakramentene egentlig er.

Kr 198 | Innbundet

Tromsø stift: Vatikanet og Svalbard



I forbindelse med at det er 100 år siden at Svalbard ble lagt inn under Den katolske kirke i Norges jurisdiksjon, utgir Tromsø stift denne vakre, femspråklige

(norsk, engelsk, polsk, italiensk, tysk) gaveboken med en mengde artikler og flotte fotografier fra Svalbard.

Kr 298 | Innbundet



Nytt studietilbud

til deg som er eller vil bli kateket i Den katolske kirke

Av Pastoralavdelingen i Oslo katolske bispedømme

Hva er katekese, og hva forventer Kirken av kateketene? Hvilket forhold er det mellom familienes og Kirkens ansvar for å gi barna en kristen oppdragelse? Hvordan kan bibelfortellinger og helgenenes livsfortellinger brukes for å tenne troens gnist hos unge i dag? Hvordan ville du laget et opplegg for å lære 12-åring om Treenigheten?

Hvis disse spørsmålene trigger deg, er kanskje det nye kurset for kateketer noe for deg. Fra høsten starter et 15 studiepoengs kurs i katekettikk. Det er et samarbeid mellom OKBs pastoralavdeling og Menighetsfakultetet. Kurset gir både teoretiske og praktiske utfordringer å bryne seg på, og man vil settes i stand til å utføre sin katekettjeneste i menigheten enda et hakk bedre enn før.

Fordi undervisningen foregår på Menighetsfakultet, er nok tilbudet mest aktuelt for dem som bor i rimelig nærhet til Oslo. Senere håper vi å opprette lignende tilbud på studiesteder i andre deler av landet.

Tro og et praktiserende katolsk liv er den grunnleggende forutsetningen for å utføre katekettjenesten. Det er dette som dypest sett setter et menneske i stand til å vise Kristi ansikt for andre og til å legge til rette for at de også kan lære å kjenne Kristus.

Men systematisk kunnskap om trosinnholdet og om Kirkens lære samt pedagogiske evner og redskaper er også viktige, og dette er noe kateketer alltid trenger å oppdatere seg på. Kurset ved MF vil derfor være både systematisk og praktisk rettet. Man vil få en kort oversikt over katekesens historie,



innsikt i ulike pedagogiske modeller, kunnskap om fortellinger som redskap i undervisning og mere til.

For mer informasjon om kurset kan man henvende seg til Pastoralavdelingen i OKB, enten ved katekettisk.senter@katolsk.no eller ved

maria.j.sammut@katolsk.no. Emnebeskrivelsen finnes på MFs hjemmesider (<http://web.mf.no/emnekatalog/index.php?mode=emne&idnr=TEOL1562&english=>).

To om kurset

Intervju med Anna Cao (52),
kateket i St. Magnus, Lillestrøm



Anna er en av de kateketene som skal starte med å ta kateketutdannelsen på MF denne høsten.

Hva driver du på med til daglig, Anna?

–Jeg er avdelingssykepleier på et sykehjem i Oslo.

Hva er din motivasjon for å være kateket?

–Først og fremst er det å formidle Guds kjærlighet til unge katolikker i dag, og å lære dem å kjenne Gud slik vi kan møte ham i livets mange ulike fasetter. Videre ønsker jeg selv å kunne tjene Gud blant annet ved å være kateket i menigheten.

Hvorfor vil du ta dette kurset?

–Det lar seg vanskelig gjøre å formidle til andre noe man ikke har selv. Men dette kurset vil sette felles rammer for kateketene til det å formidle Guds budskap. Når man ikke har tatt noe kurs eller noen utdanning i det man underviser i, så blir det fort til at man gjør undervisningen på den måten man selv synes eller føler blir det riktige. Men da blir alt sammen fort ganske relativistisk, for det en synes er riktig er ikke nødvendigvis det samme som en annen synes er riktig. Jeg mener at katekesen bør ha et felles grunnlag å bygge på, slik at kateketene har en felles plattform i sin undervisning – og det skal være Kirkens troselære.

Hvilke forventninger har du?

–Jeg forventer å lære mer om pedagogikk i katekesen. Det å tro på Gud i dagens samfunn er mye mer utfordrende enn det var før. Det å forklare barn og ungdom hva *troen* er, og hvorfor og hvordan vi *tror*, er veldig viktig. På dette kateketkurset på MF håper jeg å få bedre grunnlag til å kunne undervise mer om akkurat det.

Hvordan håper du å få brukt det du lærer?

–Jeg ser på det å lære noe nytt som nyttig for meg uansett. Jeg tror at jeg vil få bruk for de nye kunnskapene og ferdighetene jeg får ved å ta kurset, på flere områder – både som kateket, i menigheten generelt og hvor enn jeg er i livet mitt ellers. Noe av det fineste for meg er å være kateket i min menighet på Lillestrøm. Og det vil jeg gjerne fortsette å være lenge. Da er kurset bra å ha tatt, fordi det kan gi ressursene man trenger for at undervisning skal være spennende og morsomt å holde på med over tid.

Intervju med Angelika Wimmer,
kateketkoordinator i St. Hallvard, Oslo



Hva er din bakgrunn?

–Jeg er tysk og kom til Norge for ni år siden. Jeg har tysk lektorutdanning for 5.-13. trinn med fagene tysk, tysk som fremmedspråk og katolsk

religion, samt praktisk-pedagogisk utdanning. Jeg har jobbet i skolen i Tyskland og i Norge, og undervist i tysk som fremmedspråk. Videre har jeg vært kateket for barn og ungdom i sammenhenger utenom skolen. De siste to årene har jeg vært kateketkoordinator i St. Hallvard menighet.

Hva i din bakgrunn har vært til mest nytte i din tjeneste?

–Faglig kompetanse, erfaring fra religionsundervisning og som kateket er helt klart til nytte i tjenesten min, spesielt til det å kunne gi veiledning til kateketer. Jobben min i katekesen er ikke bare rent administrativ. Vi pleier å si at i katekesen i Norge møter vi verdenskirken i miniatyr. Det at jeg har undervist mennesker fra forskjellige kulturer og selv er vokst opp i Den katolske kirken i Tyskland, som på mange måter er forskjellig fra Den katolske kirken i Norge, opplever jeg også som veldig nyttig. Jeg synes det er veldig spennende å møte de kulturelle forskjellene vi finner innenfor Kirken.

Hva håper du dette kurset kan gi kateketene?

–Det tror jeg i hovedsak er tre ting: faglig innsikt, personlig refleksjon og metodikk. Når det gjelder *teologiske emner*, håper jeg at kateketene ikke bare får en oversikt, men at det gis anledning til «dybdeboring» i utvalgte temaer. Jeg synes det er viktig at kateketene får reflektere over egen rolle, motivasjon og mål i forbindelse med katekettjenesten, samt også over det personlige ståstedet i forhold til troen. Dette er avgjørende for å kunne være et troverdig vitne overfor barna og de unge. Så håper jeg at utdanningen skal gi kateketene en verktøykasse med helt konkrete metoder! Hvordan formidle budskapet i en lignelse på en interessant måte til en bestemt gruppe? Poenget er her å ha et repertoar av metoder som gjør at de unge ikke bare oppfatter budskapet med hodet, men får kjenne på dets betydning for deres eget liv. Utover dette håper jeg kurset kan bidra til at kateketene som deltar kan danne et nettverk med kateketer fra andre menigheter som de møter på kurset.

Hvorfor er det viktig at kateketene er faglig oppdatert?

Jeg mener at kateketene må vite for å kunne vitne. Jo mer man vet, desto mer ser og forstår man, og i det ligger en skatt og en dybde som går utover en rent personlig forståelse av troen og bibelen. Eksempelvis kan det være en utfordring å snakke med 2. eller 8. klassinger om oppstandelsen. Barn og unge stiller mange gode spørsmål og har kloke tanker. For å koke et tema ned til et lett forståelig nivå, må man selv ha gått grundig inn i temaet slik at budskapet blir enkelt å formidle, men samtidig verken forkortet eller feilaktig. Med en solid faglig bakgrunn kan kateketene føle seg trygge når de viderefremidler troen. Samtidig blir det at kateketene har tatt et solid kurs, en kvalitetssikring for katekesen generelt. Til sist vil jeg også påpeke det at troen omfatter hele mennesket og alle dimensjoner av livet, og det er viktig å huske på at katekesen handler om mer enn den rent faglige, intellektuelle delen av troen. Katekesen skal legge til rette for troserfaring hos de unge.



Vår nye pave

Habemus papam! Vår kirke har fått en ny pave. Det var det glade budskap folkehavet på Petersplassen i Roma og alle katolikker verden over fikk høre onsdag den 13. mars i år.

Pave Benedikt XVI kjente at krefte tok slutt, og som den første pave på mange hundre år tok han konsekvensen av dette og ba om avløsning. Ritualene for valg av hans avløser ble innledet umiddelbart.

Dette skjedde langt ut i fasten, forberedelsen til vår kirkes helligste høytid, påsken. Jeg, og sikkert mange andre av de 1,2 milliarder katolikker verden over, ventet nok med spenning på kardinalkollegiets valg. Dagene frem mot påskehøytiden gikk fort, og mange spurte nok: Skal vi måtte gå inn i påskeuken mens Peters stol står tom?

Jeg tar det som et tegn ovenfra at vi slapp det. Allerede på konklavets andre dag steg den hvite røken opp over Peterskirken, og den argentinske kardinal Jorge Mario Bergoglio var vår nye hyrde.

At Benedikt tok konsekvensen av sin helsetilstand, at den nye paven ble valgt så snart og endelig at valget, mot alle odds, falt på en ikke-europeer for første gang etter mer enn 1000 år, forteller at vår kirke ikke er så konservativ og redd for forandringer som så mange utenforstående bedrevitere hevder.

Det neste glade budskap fra Peters stol var den nye pavens valg av navn. Navnet var Frans. Ingen var i tvil om at han tok navnet etter en av de største og betydeligste helgener, Frans av Assisi.

Når Frans av Assisi ble vår nye paves valg, så kan man fundere på hvorfor navnet ikke er blitt brukt tidligere. Det er gått 785 år siden tiggermunken Frans ble kanonisert bare to år etter sin død i 1226. Når man leser om den hellige Frans, kan man altså undres over at ingen pave til nu har tatt hans navn. Kan det være at ingen har våget «å ta på seg Frans av Assisis sko» av frykt for at de var for store?

Kanskje burde jeg ikke ha nevnt Frans av Assisis sko, legenden sier at han etter å ha opplevet Guds kallelse, gikk barbert, kun iført en grov bondekutte på sin videre vandring gjennom livet i arbeid og omsorg for de små og de fattige.

Jeg ser mange tegn på at vår nye pave vil prøve å leve opp til sin navnebror Frans av Assisis idealer. Måtte han lykkes.

Erik Holø, Vågå

Kirken og overgrep

I samband med avgangen av pave Benedikt og valget av pave Frans har det vært flere kommentarer i massemedia knyttet til Den katolske kirke og overgrep mot barn. I et debattinnlegg i Aftenposten den 10. april skriver biskop Bernt Eidsvig om sin bekymring for hvordan medier fremstiller overgrepssaker i Den katolske kirke og hvordan de kobler dette til grunner for avgangen av pave Benedikt og valget av pave Frans.

Når massemedia våren 2010 gikk ut med nyheten om at en biskop i Den katolske kirke i Norge hadde forgrepet seg mot en mindreårig, ringte min mann meg mens jeg var på vei til arbeid. Han skjønte at dette ville bli et tema jeg måtte forholde meg til når jeg kom på jobb. Som barnevernspedagog møter jeg mange barn hver dag. Når jeg dessuten er katolikk, blir jeg den som skal forklare, belyse eller representere Kirken overfor kolleger og venner. Jeg arbeider med enslige mindreårige flyktninger, og noen av dem har erfaringer med overgrep fra voksne som har utnyttet deres avhengighet og sårbarhet – ikke bare før og under flukten til Norge, men også etter at de har kommet frem til den trygghet Norge skulle gi dem.

Jeg, min mann og våre barn er nok det man kan kalle en ganske vanlig, katolsk familie. Siden vi først hørte om overgrep mot barn innenfor Kirken i utlandet, og deretter i Norge, har vi følt smerte og sorg for de barn som tvinges til å oppleve slikt. Vi har opplevd fortvilelse over at dette også skjer i vår Kirke. Vår umiddelbare uro for at noe skulle kunne skje våre egne barn, som drar på leir og deltar i barne- og ungdomsaktiviteter i regi av Kirken, har vært noe vi har måttet forholde oss til og tenke igjennom. Vi har også gjort oss erfaringer med hvordan Kirken som organisasjon i Norge har håndtert avsløringene innad i Kirken. Her har vi opplevd både stor omsorg og empati, med biskop Bernt Eidsvig som et godt

eksempel. Noen enkeltpersoner har på den andre side vist en atferd som kan oppfattes som avledningsmanøvrer og der overgrepssaker mot barn synes å bli bagatellisert, mens de selv fremstiller seg som offer for et massmedialt komplott. Er dette et ønske om å minimalisere ofrenes situasjon? Er man mer opptatt av egen sårhet for å bli mistrodd? En annen, uventet utfordring har vært at vi gjennom media har fått presentert et bilde av katolikker som vi i liten grad kjenner oss igjen i. Hva er det egentlig som får journalister til å tro at de fleste av oss katolikker godtar slike overgrep? Noen ganger kan det virke som om de tror at katolikker generelt er umælende og lydige, som aldri ville tørre å «snakke paven mitt imot». Dette provoserer og trekker fokuset vekk fra det vi i Kirken egentlig burde være opptatt av: hvordan vi kan avsløre og forhindre nye overgrep fra begå overgrep mot barn og hvordan vi kan beskytte og ivareta barn i Kirken.

Når vi er voksne, bør vi som katolikker tolerere andres reaksjoner på overgrep som vi vet har skjedd innenfor Den katolske kirkens rammer, enten det er i utlandet eller her i Norge. Samtidig påpeker biskop Bernt i sitt debattinnlegg helt korrekt at katolske barn kan lide på grunn av den måte massemedia dekker disse sakene. Dessverre har også vi opplevd at medelever på skolen til et av våre barn laget spøk av overgrepene og enda verre at en lærer til det samme barnet kommenterte seksuelle overgrep og knyttet det til «dere katolikker». Da må vi som foreldre selvfølgelig kontakte skolen for å sette stopp for dette.

Vi som katolikker står helt reelt ovenfor dilemmaet at Den katolske kirke og personer innenfor Kirken ikke alltid setter de svakeste først. Også når rutiner er på plass og endringer av holdninger følger etter. Så lenge barn risikerer overgrep, enten det er innenfor Den katolske kirke, idrettslag, nabolaget eller i vår egen familie, må vi voksne ta ansvar for og jobbe for at dette blir avslørt og stoppet. Til nesten enhver pris. Det er helt avgjørende at alle i Kirken anerkjenner at dette ikke bare handler om krisehåndtering, men om å opprettholde den moralske autoritet Kirken påberoper seg som Kristi etterfølger.

Hanneke Ørne Bruce, Oslo



Norges Unge Katolikker har ansatt **Kim Anh Le** som organisasjonskonsulent fra 5. august. Kim Anh har en bachelor i administrasjon og organisasjonsvitenskap

fra universitet i Bergen og en master i internasjonal business fra Cambridge. Hun har vært aktiv i NUKs karitative utvalg og i ministrant- og lokallagsarbeidet i Kristiansand. Sammen med den andre organisasjonskonsulenten, Kristina E. Voigt, skal hun videreføre oppgavene som lokallagsmedarbeideren og barnekonsulenten har gjort i sine prosjektstillinger. Anne Lynn Gelacio avslutter sin tid som lokallagsmedarbeider for NUK i juli 2013.

Norges Unge Katolikker

Sr. Elizabeth Julius OSC (80) forlot klarissenes kloster i Larvik 29. april. Hun reiste tilbake til sitt moderkloster i Rockford, Illinois (USA). Søster Elizabeth har vært i Norge siden 1995 og bestemte seg for å reise tilbake til sitt fødeland på grunn av sin alder. Vi takker sr. Elizabeth for hennes tid i Norge, og ønsker henne alt vel i USA.

Melding fra klarissene i Larvik



Fra 1. juni vil Caritas' Infosenter for arbeidsinnvandrere ha ny daglig leder, **Igor Kaltzakorta Utgård**. Den nye daglige lederen vil blant annet ha ansvar for å lede og

delta i Informasjonssenterets daglige drift, sikre videre finansiering samt ha kontakt med media, politikere og offentlige instanser og andre sivilsamsfunnsorganisasjoner. Igor Kaltzakorta Utgård har en mastergrad i administrasjon og organisasjonsteori fra Universitetet i Bergen. Han har blant annet erfaring fra arbeid i Utekontakten i Bergen kommune og som daglig leder for to familiesentre i Bydel Alna – Oslo Kommune. Han snakker både spansk, engelsk og norsk flytende.

I en overlappingsperiode vil nåværende daglig leder, Bernt Ivar Gulbrandsen også bidra i driften av senteret.

Caritas Norge

Sr. Else-Britt Nilsen ble gjenvalgt som styreleder for Norges Kristne Råd 13. mars 2013. Hun begynner slik sin andre periode som styreleder. Sr. Else-Britt ble første gang valgt 23. mars 2011. Hun var da første kvinne og første katolikk med vervet.

Katarinahjemmet.katolsk.no



Leo Weber

Leo Weber har vært trofast på orgelkrakken i Vår Frue kirke i Porsgrunn fra 1951. Siden har han stilt opp til alle messer; høytider og festgudstjenester, begravelser og bryllup, midnattsmesser til jul og påske, helt uten økonomisk godtgjørelse. I påskedagens høymesse i år ble han behørig feiret. Sognepresten i Vår Frue menighet, p. Inpa, takket for innsatsen, og representant fra menighetsrådet holdt en tale på vegne av menigheten. Selv om han har trappet en del ned, er Leo Weber fremdeles ofte organist i menighetens messer.

Porsgrunn.katolsk.no/St.Olav

Karol Michalczuk, som har vært ansatt som medarbeider i en prosjektstilling i Oslo katolske bispedømme siden 1. april 2011, har fått forlenget sin stilling ut året. Karols hovedoppgave er å være redaktør for bispedømmets polske blad, *Informator Katolicki*. Utgivelsen av bladet er en prøveordning, som i første omgang skulle vare i to år, til våren i år. Ordningen er nå forlenget ut året.

St. Olav



Anne-Lise Strøm

På bakgrunn av kapitlets postulasjon har Den hellige stol utnevnt sr. **Anne-Lise Strøm OP** til priorinne ved Lunden kloster. Biskop Bernt Eidsvig av Oslo kunngjorde dekretet for nonnene på Lunden den 3. april 2013. Sr. Anne-Lise ble valgt til priorin-

ne første gang i 1980 og har siden utført denne tjenesten for kommuniteten i flere perioder. Perioden som nå innledes, er den tredje på rad. Hun har også vært klosterets novisemester i mange år, og i seks år president i den franske føderasjonen for dominikanerinnenes klostre i Frankrike, som Lunden kloster tilhører. Søstrene på Lunden velger selv sin priorinne, men siden sr. Anne-Lise før årets valg hadde vært priorinne i to sammenhengende perioder, måtte det sendes en ekstra søknad til Roma.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 3. april/St. Olav



Den 16. april fikk Mariaklosteret i Bodø en ny søster, sr. **Racquel Palco Rones OP**. Hun ble født 23. februar 1969 i Mabalacat, Pampanga, Filippinene,

trådte inn i kongregasjonen Dominican Sisters of Our Lady of Remedies den 15. oktober 2000, avla første løfter 16. november 2002 og evige løfter 18. april 2009.

Sr. Racquel er utdannet Bachelor of Science in Secretarial Education og har Certificate i Basic Catechetical Formation og i Religious Education. Hun har arbeidet som lærer, bibliotekar og økonom ved flere skoler på Filippinene.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 29. april

Caritas Norge avholdt 27. april sitt årlige rådmøte på Mariagården i Oslo. Blant sakene på rådmøtet var valg av ny styreleder og to styremedlemmer. Ny styreleder i Caritas Norge fra og med 27. april er **Terje Osmundsen**. Han er næringslivsleder og tidligere politiker i partiet Høyre, utdannet cand.polit. i statsvitenskap, økonomi og rettsvitenskap fra Universitetet i Oslo. Han var formann i Unge Høyre 1979–1980 og personlig sekretær for statsminister Kåre Willoch 1981–1985. Han har dessuten vært blant annet viseadministrerende direktør i NHO (1991–1994), direktør i Kværner (1994–1997) og redaktør for tidsskriftet *Mandag Morgen* (2003–2009). Fra 2009 har Osmundsen vært direktør i solenergiselskapet Scatec Solar. Han tar over

Utnevnelser



Terje Osmundsen gratuleres av Caritas Norges generalsekretær, Martha R. Skretteberg

etter **Elisabeth Thielemann**, som har hatt ledervervet i fire år og til sammen har sittet syv år i styret.

Som styremedlemmer ble **Andreas Falkenberg** (gjenvolgt) og **Else Leona McClimans** (ny) valgt. Else Leona McClimans er advokat/partner i Advokatfirmaet Frøland & Co DA. Hun koordinerte i perioden 2002–2006 FNs menneskerettighetsnettverk HURITALK for FNs utviklingsprogram (UNDP). Tidligere stillinger omfatter dessuten rådgiverstillinger i UNDP Mosambik og hos Likestillingsombudet, samt forskningsassistent ved Institutt for Offentlig Rett. Hun har også vært ansatt i Caritas i en kort periode, fra 2001 til 2002.

Caritas har en ordning hvor ikke alle styremedlemmene står på valg samtidig. Styrets øvrige medlemmer er Kirsti Øyen, p. Sigurd Markussen (permisjon fram til juli 2014) og Henrik von Achen (vikar for p. Sigurd Markussen fram til juli 2014).

www.caritas.no 29. april/St. Olav



Eskil Skjeldal er fra 1. mars ansatt som kommunikasjonsrådgiver i 20 % stilling ved Informasjonstjenesten i Oslo katolske bispedømme, hvor hans arbeidsfelt er å fremme et

katolsk skribentmiljø i bispedømmet og med det styrke det katolske nærvær i den offentlige debatt. Skjeldal er stipendiat i teologisk etikk ved Det teologiske Menighetsfakultet i Oslo, freelancejournalist og litteraturkritiker.

St. Olav

Den 14. mars 2013 har biskop Bernt Eidsvig Can.Reg. av Oslo utnevnt følgende ekstraordinære kommunionsutdelere i St. Olav menighet, Oslo: **Cao Van Nhat**, sr. **Agatha Cu Thi Bang**, sr. **Josephine Do Thi Hoa**, sr. **Therese Hoang Hien**, **Mai Ba Thanh**, **Nguyen Duc Tho**, **Pham Cong Bam**, **Phan Tuan Khoi**, sr. **Madeleine Tran Minh Trang** og **Uong Si Bau**. Samme dato har han gjenutnevnt **Rosita P. Rodriguez** og **Marieta Cruz** til ekstraordinære kommunionsutdelere i samme menighet. Alle utnevnelsene gjelder for tre år, frem til 14. mars 2016.

Den 2. april gjenutnevnte biskop Eidsvig **Vo Du Vuong** og **Lasse Lindblom** til kirkelige assistenter i Vår Frue menighet, Porsgrunn. Utnevnelsene gjelder for tre år, fra den 1. februar 2013. Samme dato gjenutnevnte biskop Eidsvig **Thomas Fraenkl** til ekstraordinær kommunionsutdelere i menigheten for en periode for tre år, fra 1. februar 2013.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 16. april

Biskop Bernt Eidsvig av Oslo har den 26. mars 2013 utnevnt p. **Pål Bratbak** til sogneprest i St. Olav menighet i Oslo, med virkning fra 1. september. P. Bratbak løses samtidig fra sine tjenester som biskopens kapellan, viserektor i St.

Eystein presteseminar og sogneadministrator i Ålesund.

P. Bratbak etterfølger p. **Arne Marco Kirsebom** SS.CC. KSH som sogneprest i domkirkemenigheten. P. Kirsebom vil fra 1. september virke i Mariakirken menighet i Asker og Bærum, hvor han sammen med sine medbrødre også skal etablere en kommunitet i Villa Maria. P. Kirsebom, som er superior for picpuspatrene i Norge, har vært sogneprest i St. Olav menighet siden 1. august 2009.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 26. mars

Den 1. mai 2013 har biskop Bernt Eidsvig utnevnt nye medlemmer av Fagetisk råd i Oslo katolske bispedømme og Trondheim stift, med virkning fra samme dato. Ny leder er **Georg Fredrik Rieber-Mohn** (jurist, Hallingby). Medlemmer er **Liv Marit Meyer Petersen** (Barkåker), **Huan Nguyen** (psykolog, Stabekk, gjenutnevnt) og diakon **Sindre Bostad** (Oslo). Ifølge den nye beredskapsplanen, som snart ferdigstilles, skal det være minst to kontaktpersoner både i Oslo katolske bispedømme og Trondheim stift. Nye kontaktpersoner i Oslo katolske bispedømme er p. **Erik Ruud** (Strømmen) og **Jorån Heggteit** (Oslo). Utnevnte kontaktpersoner for Trondheim stift er **Patrick Kermit** (Trondheim) og **Lena Tande** (Trondheim, gjenutnevnt). Alle de ovenfor nevnte utnevnelser gjelder for en periode på fire år.

St. Olav

Velkommen til Kulturdag!

Lørdag 31. august 2013

arrangeres Kulturdagen i St. Olav menighet i Oslo. Den begynner med messe kl. 11 og fortsetter med ulike aktiviteter for store og små i Akersveien. Kulturdagen viser på en unik måte mangfoldet som finnes i Kirken i Norge, og alle er hjertelig velkommen til å komme og være en del av dette!

Arrangementskomiteen



In memoriam



Foto: St. Josephsøstrene

Sr. Veronica Lütke-Brochtrup CSJ

Født: 23. mars 1935 i Lünen/
Tyskland

Død: 12. april 2013
på St. Josephsøstrenes
hjem, Oslo

Begravet: 17. april 2013 fra St.
Josephsøstrenes hjem,
Oslo

Sr. Veronica Lütke Brochtrup ble født den 23. mars 1935 i Lünen/Tyskland. Etter at hun hadde lært kjøkkenet og husholdning, inntrådte hun som 22-åring i Albachten som postulant. Hun var velkjent med St. Josephsøstrene. Hennes tante, sr. Eufrasia, St. Josephsøster, virket som operasjonssykepleier på vårt hospital. Sr. Veronica avla sine første løfter i 1960 og sine evige løfter i 1965 i kapellet på St. Joseph Institutt.

Hun har arbeidet som kokke i to år på St. Josephs Hospital i Drammen, 15 år på Vor Frue Hospital, ett år i Porsgrunn og seks år på St. Joseph Institutt. Hun hadde også diverse andre oppgaver innenfor husholdning. Seks år bodde hun med en gruppe eldre søstre på Snarøya og ble, som den yngste i kommuniteten, fortrolig med snømåkingen og snøfreseren. Fra Snarøya flyttet hun til St. Josephsøstrenes Hjem på Grefsen. I nesten 20 år hadde hun ansvar for vaskeriet. For fire år siden kom hun som pasient på sykeavdelingen vår.

Sr. Veronica var ikke en person av store ord. Hun oppfylte sine ansvarsområder, uansett om det var som kokke eller i vaskeriet, med stor ro. Hun var meget teknisk anlagt. Hun håndterte de nye, kompliserte vaskemaskiner eller kjøkkenredskaper med en kyndig hånd.

Sr. Veronica var kjent for sin strikkekunst av lusekofter og lange skisokker. Dette var med på å gjøre vår julemarked kjent. Hun arbeidet flittig og godt.

Hun var en from og trofast søster. Hun var et godt medlem i kommuniteten og sto helt og holdent til tjeneste. Hun var ikke lett å rokke dersom hun var overbevist om en ting.

Våre unge noviser og postulanter fulgte hun med interesse og velvilje og ble alltid glad når de kom og sang på sykeavdelingen. Hun tålte en spøk og likte å være sammen med «ungdommen». Hennes gode smil lot deg forstå at hun var glad i deg.

Etter et langt sykeleie døde vår kjære sr. Veronica. Selv om det var ventet, kom det uventet. Sr. Veronica sovnet stille inn.

Å dø i påsketiden er en spesiell nåde. Særlig blir vi minnet om Thomas, som har sett Herren og kunne da si: «Min Herre og min Gud.» Slik begynner også vårt løfteformular: «Min Herre og min Gud, Fader, Sønn og Hellig Ånd, for å følge Jesus Kristus og stå helt til tjeneste for ditt Rike i Kirken avlegger jeg mine løfter.» Hennes løfter er fullbyrdet. Hun har nådd målet. Hun har sett Herren og kan si i tilbedelse: «Min Herre og min Gud!»

Vi takker sr. Veronica for hennes store og uselviske innsats og anbefaler henne til alles forbønn.

Måtte hun hvile i Guds fred!

St. Josephsøstrene



Pavens bønneintensjoner 2013

Juni

Generell intensjon

At en kultur preget av dialog, lytting og gjensidig respekt må råde mellom folkeslagene.

Misjonsintensjon

At kristne fellesskap der hvor sekulariseringen er sterkest, effektivt kan fremme en nyevangelisering.

Juli

Generell intensjon

At Verdensungdomsdagene i Brasil må oppmuntre alle unge kristne til å bli disipler og misjonærer for evangeliet.

Misjonsintensjon

At dører over hele Asia må åpnes for evangeliets budbringere.

August

Generell

At foreldre og lærere må hjelpe den nye generasjonen til å vokse i rettsindig samvittighet og liv.

Misjonsintensjon

At lokalkirken i Afrika, som trofast forkynner evangeliet, må fremme fred og rettferdighet.

Fra biskop Bernt Eidsvigs kalender* 8

3–6/6	London
8–9/6	Ferming i Bergen
15/6	Visitat i Valdres
16/6	Ferming på Hamar
22–23/6	Vert for kardinal O'Brien, stormester for Gravridderne
6–21/7	Ferie
25–30/7	Olsok i Trondheim
14–16/8	Klosterneuburg
17/8	Festmesse hos St. Josephsøstrene på Grefsen i anledning søstrene Valborg Osterhus' og Andrea Kampshoffs 60-årsprofess
21/8	Åpning av nyoppussede St. Sunniva skole
22/8	København
24/8	Ferming på Jessheim
25/8	Visitat i Drammen
27/8	Økumenisk samling i Mariahuset
7/9	Ferming i Kristiansand
8/9	Ferming i Arendal

*Å jour per 29/4

Fra biskop Berislav Grgić' kalender* 8

2/6	Ferming i Harstad
8/6	Ferming i Esslingen (Tyskland)
18/6	Møte i stiftets finansråd
27–29/7	Olsok, Trondheim
25/8	Ferming på Storfjord
26–30/8	Presteretrett på Storfjord
31/8–1/9	Visitat, Storfjord
13–18/9	Den nordiske bispekonferanse, plenarmøte i Tromsø

*Å jour per 29/4

Troens år: Biskopene reflekterer over trosbekjennelsen – av biskop Czeslaw Kozon av København



«Jeg tror på Helligånden»

Helligånden er nok den person i Treenigheden, som mange finder det vanskeligst at forholde sig til, forstå og forklare. Når vi taler om Fader og Søn bruker vi begreber, som vi kender fra vor egen menneskelige sammenheng.

En far er ophav til liv, og en søn det synlige bevis på livets videreførelse. Ikke minst ved at Guds Søn blev menneske, er Gud blevet håndgribelig og nær for os.

Selv om vi således føler os fortrolige med Gud Fader og Gud Søn, kan vi takke Helligånden for, at det er sådan. «*Ingen kan si: Jesus er Herre! undtagen ved Helligånden.*» (1. Kor. 12,3b). Jesus lovede, at Helligånden skulle lære disiplene alt og minde dem om alt, hvad han havde sagt til dem (jf. Joh. 14,26). Han sagde også, at han endnu havde meget at si til disiplene, som de ikke kunne bære umiddelbart; men Sandhedens Ånd, der skulle komme, ville vejlede dem til hele sandheden (jf. Joh. 16,13).

Helligånden er således den, der skal lære os Gud at kende. Dog er Helligånden ikke én, der kommer udefra for at give os denne innsigt. Han er tæt forbundet med de to andre personer i Treenigheden. Når vi i den nicæenske trosbekendelse siger, at Helligånden udgår fra Faderen og Sønnen, utrykker vi, at kærligheten mellom disse to er så sterk, at den manifesterer sig som en selvstendig person, uadskillelig fra dem, men med sin egen identitet.

Kærlighed er én af de sterkeste betegnelser for Helligånden. Kærlighed lærer os at se riktig. Lidt ironisk siger vi nogle gange, at kærlighed gør blind. Den ægte

kærlighed, og ikke minst Guds kærlighed giver os tværtimod klarsyn og innsigt. Kærlighed giver os også engagement for en sag samt mod og styrke til at overvinde det, der står i vejen.

For at tale om Helligånden har vi brug for symboler og bilder, der kan utrykke vore tanker. I beretningen om Helligåndens nedsendelse pinsedag (Apg. 2,1-13) hører vi om to fænomener, der ledsager Helligåndens komme: Vindstødet (v. 2) og ildtungerne (v. 3). I den tidligere oversættelse stod der åndepust. Vindstød og åndedrag vidner om bevægelse, friskhed og opretholdende kraft. Helligånden gør det, vi tror på, levende og relevant, forhindrer at det stivner og bliver reduceret til læresætninger. Sørger for, at tro bliver relation, først og fremmest til Kristus, dernæst til vore medmennesker.

Ildtungerne symboliserer lys, varme og kraft. Vi har brug for troens lys til at genkende og relatere til Ham, vi tror på, og til at forstå og gøre rede for, hvad vi tror om ham. Helligånden vi hjelpe os med at erkende Kristus som Herre, dvs. som Gud, og med at holde sammen på alt det, han lærer os. Vi kan heller ikke undvære troens varme, som gør os ivrige og brændende, giver os overskud til at vidne om troen og give den videre, lader os vise, at kærligheten er et uundværligt element i vort Gudsforhold og religiøse engagement. Helligånden gjorde, at disiplene pinsedag fik munden på gleder og turde stå frem og med iver bekende budskapet om den Opstandne, dvs. levende og relevante Kristus.

Helligånden supplerer det, vi med egne talenter og egen vilje kan tilegne os, det vi ved hjælp af vor fornuft kan erkende og vælge til. Et sted må fornuften give op, fordi vi ikke forstår eller ser nogen mening; men her kommer Ånden os så

til hjælp, så vi erkender en større sammenheng. I kraft af, at vi er Guds børn, ledsager Helligånden os fra begyndelsen. Dog begynner han på en særlig måde sit virke i os, når vi modtager firmelsen. Her går det i opfyldelse for hver enkelt af os, som disiplene erfarede den første pinsedag.

Helligånden kommer som en gave til den enkelte, men gjennomtrænger også Kirken og holder sammen på den. Fordi Kirken består af mennesker, er den afhængig af menneskers innsats og sårbar overfor deres svigt. Helligånden bevirker, at det gode bliver vakt og fremmet og forhindrer, at svaghedene tager overhånd. Helligånden garanterer, at Kirken alltid forkynner Kristi budskab uforkortet, og hjælper dens medlemmer med at forkynne og leve dette budskab autentisk og troværdig. Dette kræver lydhørhet og åbenhed, de viktigste forudsætninger for Helligåndens virke i Kirken og i hver enkelt af os. Derfor må tro på Helligånden også betyde villighet til at følge ham.

+ Czeslaw Kozon

ST.
OLAV

Vi takker!

Per 10. mai er det kommet inn kr 167 988 i gaver til St. Olav i 2013.

Takk til alle våre givere!

